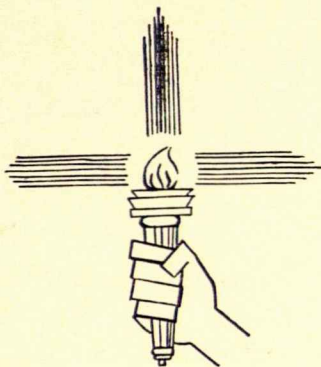

ATEITIS

1957, BIRŽELIS, NR. 6

ATEITIS

eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1957 METAI

Nr. 6

BIRŽELIS - JUNE

VYR. REDAKTORIUS — Kun. J. Petrėnas

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Danutė Aleksandravičiūtė, Juozas Baužys, Dalia Karaliūtė, Enata Skrupskelytė, Antanas Sužiedėlis.

Visą spausdinamą medžiagą redakcija taiso savo nuožiūra. Nepanaudoti rašiniai saugomi ir grąžinami autoriui prašant.

ADMINISTRATORIUS — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE,
BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams \$5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams \$10.00. Atakiro numerio kaina 50c.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August,
by the Lithuanian Catholic Youth Association

"A t e i t i s"

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel. GLEnmore 5-7281

Subscription \$5.00 per year. Single copy 50c.

Entered as second-class matter at the post
office at Brooklyn, New York, March 31, 1950
under the Act of March 3, 1897.

T U R I N Y S

Už Uralo, žemės galo	121
Algis Vedeckas — žvilgsnis į save	123
Birutė Dabušytė — Eilėraštis	124
Dalia Prikockytė — Eilėraščiai	125
Birutė Empakerytė — Vieną vakarą (novele)	126
Vytautas Mačernis — Vasara ir saulė (eil.)	127
Jonas Petrėnas — Maironis aiškina žalgirio mūšį	128
Maironis — Vakaras ant keturių Kantono ežerų (eil.)	129
Ona Ališytė — Vėju nuskridę rūpesčiai	130
Pirmasis Federacijos Tarybos posėdis	131
Ateitininkų Federacijos rinkimų rezultatai	131
Dalia Karaliūtė — Naujos darbininkų gretos (SAS ideologinio pasiruošimo kursai Putname)	132
J. Paventis — Antanas Sužiedėlis gavo daktaro laipsnį	133
Kęstutis Kudžma — Mokyklinės kalbos reikalu: Mokyklinė kalba šeimoje	134
PASTABOS, PASTABĖLĖS	135

SPORTAS

Kęstutis Čerkeliūnas — Pirmasis mūsų krepšinio triumfas	136
--	-----

ATSKLEISTA KNYGA

J. Gulbinas — Knygos apie Mariją	138
Kęst. J. K.—Išėivio portretas (K. C. Cirtautas, The Refugee)	138

PLAČIAME PASAULYJE

Viktoras Gidžiūnas, O. F. M. — Pranciškonų gimnazija Kennebunkporte	140
--	-----

KREIVOS ŠYPSENOS	144
------------------------	-----

ŠACHMATAI	III virš.
-----------------	-----------

Viršelio 1 psl. — Debesys ir burės, nuotr. Vyt. Augustino

Viršelio vinjetė—dail. T. Valiaus

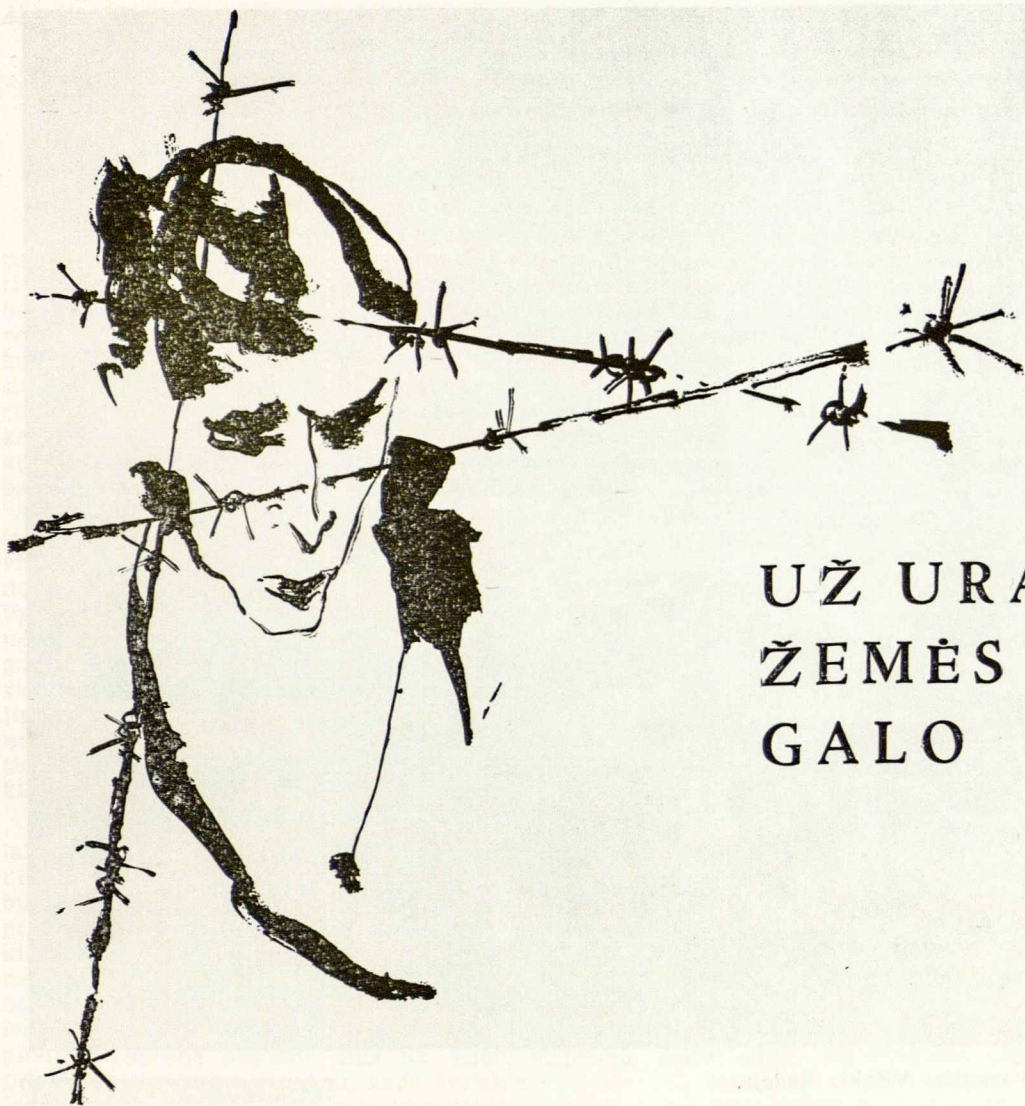
Ilustracija 121 psl.—dail. Ados Korsakaitės.

BRANGIOJI SESUTE,

Čia pas mus ūkanotos ir vienodai tam-
sios dienos. Pasiūlgome saulutės, jos jru-
kios ir džiugios šilumos, tik deja, mes nie-
kaip negalime jos prisivilioti... Sniego
laukuose beveik visai nėra, nebent kur
miškuose. Galima sakyti, kad ir pavasa-
ris, bet kas iš tokio pavasario, kad ne-
girdėti linksmos vieversėlio dainelės, miš-
ke nesigirdi skambaus gequtės kukū...

Sesute, išbučiuok visą šeimynėlę mano
šeimos vardu. Lauksiu Tavo atsakymo,
kai išdžiūvusi žolė lietaus...

(Ištrauka iš Sibiro tremtinės laiško)

UŽ URALO, ŽEMĖS GALO

NEMUNU plaukia ir nuplaukia sielai į svetimas šalis. Aukšti ir stori ąžuolai, lyg vienos šeimos broliai, susikabinę rankomis, slenka upės vaga ir palieka gimtuosius miškus. Poetas Margalis žiūri į juos ir susimąsto — sielai primena jam tolimon šiaurėn išvežamus brolius. Jis kalbina medį, lyg gyvą savo brolių:

*Ranka sodintas Visagalio,
O, ąžuole, kur plauki tu?*

Ir, rodos, tie beširdžiai medžiai verkia, palikdami saulės spindulius, drėgnąją žemelę, kuri maitino jų šaknis ir kėlė aukštyn liekną viršūnę.

O ten toliau, palikus mėlyną Nemuno juostą, driekiasi takai, keliai ir vieškeliai. Daug žirgų pralėkė tais keliais, skėlė ugnį tvirtos jų pasagos. Skambėjo ir, tarytum, verkė vieškelio akmenėliai, tačiau vysk. A. Baranauskas girdi, kad svetur vežami broliai gailiau verkia nei tie akmenėliai:

*Ne taip skamba akmenėliai
Patkavom daužyti,
Kaip vaitoja mūsų broliai,
Šiaurėn nuvaryti.
Ne taip staigia platus plentas,
Gniaužtas dilizonais,
Kaip vaitoja mūsų žemė
Po svetimais ponais.
Ne taip puola drėgnas rūkas,
Kai dienele švinta,*

*Kaip gausingai mūsų brolių
Ašarėlės krinta.*

Sudulka subanguoja vieškelio dulkės, užia paruoštos mašinos ir išplėšia iš gimtųjų namų gyventojus. Išvežamieji netekę žado, nors širdis kartoja Paparonio atsisveikinimo žodį:

*Liki tu sveika, šalis gimtoji,
Tarp žalių medžių, vyšnių sode,
Ir tu, mergele, mano brangioji,
Jau nematysiu daugiau tavęs...*

Greitai į tuščias sodybas įžengs svetimos kojos. Jautrusis Vienažindys lankys pažįstamas vietas ir dejuos:

*Numylėtos mano vietos
Gyvena barzdyla.
Nebėr jos brolio nė vieno —
Visi išvaryti;
Ir senutei motinėlei
Vartai uždaryti.*

Pro sodybos žilvičius prašvilps pavasario vėjai, varnėnai grįš į inkilus, pakluonėmis nuplauks pasilikusių niūniuojama Birutės daina, tačiau ji nelinksmins Maironio, nė kitų jo brolių, nes:

*Daugel žūva, daugel pūva,
Kas apverks jų dalį?
Už Uralo, žemės galo:
Ne po savo šalį!*

Viktoras Vizgirda — Šienapjūtė Višakio Rūdoje.

Šiaurėn išvežtieji jau brenda naujus pusnynus. Anksti rytą palieka jie skurdų lentų barakėlį ir pluošia tolimą kelią darbovietėn. Brenda per sraunų upelį, nori jį prakalbinti, o laukų platybėse beviltiškai nuaudi Brazdžionio skundas:

*Upele, tekanti kalnuos,
Aš tavo vardo nežinau —
Aš tau tik svečias vadinauos,
Ir tu nešauki man: sūnau...*

Vakare, grįžę po sunkaus darbo, prie mažo žiburėlio šnekučiuojasi tremtiniai. Sūnus, jaunas palikęs tėvų žemę, užaugęs Sibire ir kartu su tėvais mynęs vergijos kelią, prakalbina mamą:

*Mama, pasakyk man, kaip alyvos žydi?
Pasakyk, ar kvepia ir kokie žiedai?
Pasakyk, ar mūsų tolimoj tėvynėj...
Ar ten daug alyvų, ar Tu jas matei?
O gimtinėj mūsų, — ten, kur mes gyvenom,
Ten, kur aš, mamyte, Tu sakei gimiau,
Ten prie mūsų naujo, prie sugriauto namo,
Ne alyvos auga? Nuotraukoj mačiau...*

Giminės ir artimieji, ilgesingai ištisę kaklus, laukia žodžio iš savųjų. Ir vieną dieną atskrenda margas balandis, atnešdamas snapė margą laiškėlį:

“...mūsų Marytė jau 9 metų, išaugusi, bet dar nei-na komunijos, nes nėra mačiusi kunigo. Aš pati ją ir pakrikštijau, nes čia dabar mes patys tuokiamės ir patys krikštijame... Moterys dirbame kartu su vyrais miške: mes kirviu genėjame medžių šakas, o jie nuo kalnų ridena rastus ir ten juos suriša. Pragyvenimui šiaip taip užsidirbame. Gal gi kada sulauksime ir šviesesnių dienų”.

Jie nežino, kokiais vandenimis ir kur nuplaukia jų kruvinas darbas. O gal už tų plačių upių, už kalnų aukštųjų, ir ten ilgisi ir svajoja kitos širdys, kiti kaliniai ar išvežtieji? O kad atplauktų čia sieliai iš Lietuvos ir atvežtų gimtųjų miškų sakų kvapo!

Ir vieną rytą, kai išvežtieji vėl klampojo gilų sniegą darbovietėn, miško pakrasty jie matė būrelį žmonių, kurie užkasė kritusi brolių, tyliai sukalbėjo Viešpaties angelą ir giliai į žemę įmeigė medžio kryželį, papuoštą Brazdžionio vilties žodžiais:

*Daug tremtinių kelionėj krito,
Daug kam kovoj atvės kakta,
Bet tu sulauksi laisvės ryto,
Kaip rudens lapai išblaškyta,
Tu kelsies, kenčianti tauta!*

KIEKVIENI tremties metai vis skaudžiau ir giliau pažeidžia lietuviškąją veiklą. Beprasmiškumas ir vilties praradimas atsispindi ne tik mūsų literatūroje, bet pamažu jį galime atrasti kiekvienoje lietuviškos veiklos srityje. Ateitininkai nėra išimtis. Blaškymasis, kuris anksčiau pasireiškėdavo labai subtiliose formose, šiandien jau jaučiamas beveik kiekviename organizaciniame vienetė. Kūrybines pastangas pradeda pakeisti negatyvioji kritika, kuri prasideda sendraugių apkaltinimu dėl jų susiskaldymo politinėje srityje ir baigiasi priekaištais moksleiviams, o neretai ir pačiai "Ateičiai". Kritika dažnai išplaukia iš asmenų, nuosirdžiai besisielojančių ateitininkijos ir katalikiškosios visuomenės reikalais, tačiau, deja, neretai pasitenkinama tik neigiamybių iškėlimu, o vengiama gilintis į jų priežastis. Visa tai gerus norus paverčia neigiamą negatyvia kritika, kuri neatneša naudos ne tik organizacijai, bet neretai yra net žalinga pačiam individui. Negatyvioji kritika yra viena iš pačių pavojingiausių visuomeninės veiklos ydų, nes ji ne tik neduoda nieko pozityvaus, bet numuša nuotaiką ir tiems, kurie nuosirdžiai ir su pasiaukojimu neša sunkią organizacinės veiklos našą.

Kritika, suprasta pozityvia prasme, yra pažangos laidas. Ji yra būtina kiekvienam socialiniam junginiui. Be jos negali apsieiti ir ateitininkai. Ji privalo būti atremta į gilų savųjų principų pažinimą ir pagrįsta gyvenamosios aplinkos analize. Ji nepasitenkina neigiamybėmis, kartojimu bei dejavimu, bet giliasi į priežastis, kurios išsukė neigiamybės ir kartu bando nurodyti kelią, kaip jas pašalinti. Tai nėra lengva. Dažnai tai, ką laikome priežastimi, gilesnės analizės išdavoje pasirodo esąs tik giliau slypinčių priežasčių rezultatas. Bendrai, kada žvelgiame į priežastis, sunku sulaukti vieno ir bendro atsakymo. Skirtumas itin ryškiai pasireiškia laipsnio ir svarbos gradacijoje. Tačiau, nežiūrint plačios galimybės pasireikšti skirtingoms nuomonėms, vistiek verta žvilgtelti vidun ir padūmoti apie dabartinę ateitininkijos padėtį.

Ilgesnį laiką pabuvojus ateitininkų eilėse, norisi teigti, kad ateitininkai šiuo metu pergyvena dvasinę krizę ir kad artimiausi metai parodys, ar sugebėsime sėkmingai nugalėti išorines ir vidines kliūtis, su nauja energija, jungtinėmis jėgomis stvertis pozityvaus darbo, ar pamažu, naudodamiesi praeities kapitalo likučiais, žengsime užmarštin, užleisdami vietą naujiems junginiams.

Dabartinė padėtis, kurią galima laikyti krizės laikotarpiu neatsirado šiandien, bet yra ilgesnio proceso išdava. Šį procesą galima dalinti į dvi dalis: vidinis, už kurį tiesioginiai priklauso atsakomybė ateitininkams, ir išvirsinis, kurio kontrolė tiesioginiai jiems nepriklauso.

Šį kartą norisi paliesti tuos aspektus, kurie turėjo, turi dabar ir dar turės įtakos tolimesnei ateitininkų raidai. Šiuos klausimus paliesime iš šiek tiek skirtingo išeities taško, todėl tebūna atleista, jei bus liečiami skauduliai, kuriuos jaučiame, bet apie kuriuos nekalbame.

STABTELKIME ties moksleiviais ateitininkais. Čia šiuo metu yra aktualūs nenusistovėję santykiai su Liet. Skautų Sąjunga ir savo naujų veiklos metodų neturėjimas.

Tremtis moksleiviams ateitininkams sudarė naujas galimybes reikštis viešai, bet kartu užtiko juos nepasiruošusius. Jau Vokietijoje prieš akis stovėjo metodo stoka viešam veikimui ir santykių suderinimas su skautais. Emigracijoje šią padėtį pablogino dar ir skirtinga mokyklinė sistema. Lietuvoje katal. mokyklinio jaunimo organizaciniu auklėjimu beveik be išimties rūpinosi ateitininkai. Vokietijoje ir emigracijoje padėtis pasikeitė. Jei Lietuvoje tarp ateitininkų ir skautų po 1930 m. buvo aiški riba, kuri atsirado dėl skautų suvalstybinimo ir pavertimo vadovaujančios partijos įrankiu iš vienos pusės, ir bažnytinės hierarchijos užimtos linijos iš kitos — tai ši riba liko teoretiškai, o kai kur ir praktiškai, panaikinta.

Deja, klausimas liko išspręstas labai skubotai ir paviršutiniškai. Formalus susitarimas nepakeitė faktinės padėties, o tik sumaišė sąvokas. Tiek pas at-kų, tiek pas skautų vadovus jautėsi blaškymasis. Tai nepaliekė nei dvasiškijos. Daugelis klausė, kur šiandien stovi skautų organizacija religinėje plotmėje. Ar ji ištikimai seka Baden-Powellio skelbtus principus, ar tik da'inai juos pripažįsta, suteikdama jiems lietuvišką interpretaciją? Pagaliau kuriuo mastu reikia vertinti? Ar pasitenkinti oficialiais pareiškimais ir kun. Dr. Vaišnoros garantijomis bei T. Mantauto, kun. Ylos, Kairio, Palčiausko, Balčiūno, Kuprionio ir kt. atstovaujama skautybe, ar atkreipti didesnę dėmesį L. Griniaus, Mieželio, Čepo, Bilėno ir kt. praktiškai reprezentuojamai skautybei? Šis dvilypumas ir skirtinga skautybės interpretacija labiausiai išryškėjo korp. Vytyje.

Ką bendro turi skautai su moksl. ateitininkais? Labai daug, nes dauguma ateitininkų, sekdami prof. St. Šalkauskio patarimu, kad "geras ateitininkas pirmas privalo būti geru skautu", yra perėję skautų gretas. Daugeliui tai buvo ir yra gražūs prisiminimų laikotarpis. Tačiau daug kam teko pergyventi ir pagiežos, o neretais atvejais savanoriškai apleisti skautų eiles.

Pasikeitusios gyvenimo sąlygos reikalavo ir reikalauja radikalesnio klausimo sprendimo, negu ateitininkų vadai ir dvasiškija drįso iki šiol imtis. Stoka aiškios akcijos ne tiek palietė pačią ateitininkiją, kiek katalikiškąjį jaunimo auklėjimą aplamai. Liberalistinės-laicistinės jėgos paskutiniųjų 10 metų laikotarpyje ne tik sugebėjo išstumti nemažą aiškios katalikiškos pasaulėžiūros skautininkų skaičių, bet, pasinaudamos dvasiškijos aprobatu, po formaliu religijos pripažinimo ir respektavimo šydu sustiprino laicistinę įtaką, kuri ne tik nerodo tendencijos mažėti, bet vis stiprėja. Malonią išimtį sudaro korp! Vytis, tačiau kaip ilgai pavyks dabartiniams jos vairuotojams išsilaikyti?

Ateitininkų Federacija, o taip pat ir MAS yra dalis Kat. Akcijos, todėl ir savo veiklą turi koordinuoti su Kat. Akcijos tikslais. Tačiau iš kitos pusės, Kat. Akcijos vadovams turi būti aišku, koks vaidmuo yra skiriamas At-kų Federacijai ir MAS. Katalikų akcijos vadovai turi aiškiai pasakyti, ko jie tikisi iš MAS. Prieš atsakant į šį klausimą, Kat. Akcijos vadovai turi aiškiai ir nedviprasmiškai atsakyti į klausimą "Kiek Skautų Sąjungoje priklausančai ateitininkai prisideda prie katalikiškosios akcijos?" Dvylikos blaškymosi metų užtenka, dabar atėjo laikas nedviprasmiškai ir be baimės būti apšauktiems 'vienybės ardytojais' pasisakyti šiuo klausimu, surasti ne laikiną, bet

Birutė Dabušytė

*Tolumoj paliko karštos mintys, svajos;
Prie geriausių norų nesurinksiu jau...
Gintaru kaišytos dingo naktys žavios,
Meilė mėnesienoje nesugrįš daugiau.*

*Dingo viskas toliuos, rūkuos susipynė
Ir dalia manoji ir skambi gaida,
Jauną laimės žiedą per anksti nuskynė,
Per anksti nutilo ilgesio daina...*

*Dingo, viskas dingo, tiktai tu toks gyvas
Primeni taip saldžiai pasaką nakties,
Primeni vėjuotą vakarą vėlyvą,
Kuriam įdiegei man tiek daug vilties.*

*Tolumoj išblėso laimės variantai,
Vasara sužydus manoji dalia...
Bet kai vėl sugrįši į smėlėtą krantą
Aš tave apsupsiu ilgesio gija...*

nuolatinį sprendimą. Nuo jo didele dalimi priklausys ir pačios MAS organizacinė struktūra ir jos ateitis.

Katalikų Akcijos atsakomybė būtų kiek galima greičiau sudaryti sąlygas, kad nei jaunas moksleivis katalikas, nei jo tėvai nebūtų pastatyti prieš dilemą, ar sekti prof. Šalkauskio patarimu ir žengti į skautų eiles, tuo būdu rizikuojant galimą laicistinės pasaulėžiūros įtaką, ar pasitenkinti iš paviršiaus mažiau įdomia, tačiau išsamia ir aiškia ateitininkų programa. Čia tad netiesioginiai prieiname naujos moksleivių ateitininkų veiklos metodikos klausimą.

Mokyklinės sistemos ir aplinkos pasikeitimas turi nemažesnės reikšmės, negu tarp-organizaciniai klausimai. Moksleivis ateitininkas šiandien yra visiškai skirtingoje aplinkoje ir mažiau subrendęs, negu Lietuvoje ar net Vokietijoje. Pakitėjusi aplinka, pakitėjusi mokyklos dvasia, šaukte šaukiasi naujų auklėjimo metodų.

Moksleivio sielai pasiekti šiandien reikia naujų būdų ir naujų kelių. Nepaslaptis, kad neretai net tėvų žodžiai ir net nekasdieniškas pasišventimas nepaveikia jaunos moksleivio sielos. Ar nevertėtų mūsų jauniems intelektualams, psychologams, sociologams susirūpinti ir griebtis kūrybinio darbo šioje srityje? Specialistų šiose srityse jau turime nemažą. Nemažas skaičius yra jau baigę mokyklas JAV. Jie turi progos iš arti stebėti savo jaunesnius brolius-sesė, pažinti jų psichologiją. Moksleivių metodikos sukūrimas ir jos išbandymas guli ant jaunųjų sendraugių pečių. Vyresnieji savo duoklę yra atidavę. Dabar atėjo laikas pasireikšti jauniems sendraugiams, palikti nuošaliai vyresniųjų kritiką dėl būtų ar nebūtų nuodėmių. Lietuvos ateitininkai buvo suradę ne tik tobulą organizacinę formą, bet, sukūrę darbo metodiką. Savo laiku ji visiškai tinkamai atliko laiko reikalavimų jai pavestas funkcijas.

Dabar gi naujos metodikos klausimas gali pareikalausiti organizacinių pakeitimų Federacijos struktūroje. Neišvengiamai tiek Katal. Akcijos vadovai, tiek Federacijos vadovybė turi pasisakyti, koks vaidmuo yra skiriamas Moksleivių Ateitininkų Sąjungai, ir ko iš jos reikalaujama dabartinėse sąlygose.

*

STUDENTAS ateitininkas šiandien pergyvena dvasinę krizę, kuri yra kasdieninė kiekvieno tremtinio duona. Didelė dalis studentijos nuoširdžiai ieško, bet nesuranda vietos lietuviškoje visuomenėje, kaip nepriimtą ir pilnai nepritaikytą nei prie amerikietiškosios. Psichologai tai, turbūt vadintų "marginal personality".

Neabejojame, kad lietuviškoji visuomenė studentijos laukia ištisus rankas, tačiau ji dar vis laukia tokio studento, koks jis buvo Lietuvoje. Čia ir glūdi studentijos ir lietuviškosios visuomenės problema. Lietuviškoji visuomenė nepajėgia suprasti, kad mokykla ir gyvenamoji aplinka neišvengiamai daro įtaką jaunam studentui. Neretai užmirštama, jog ir mūsų vyresnieji kolegos, baigę universitetus Rusijoje, dar šiandien pasakoja anekdotus rusų kalboje, o ponios dainuoja rusiškus romansus. O daugelis mūsų intelektualų, grįžę į Lietuvą iš Vokietijos ar Prancūzijos universitetų, būdavo gan stipriai persiėmę tų kraštų kultūra, socialinėmis bei ekonominėmis doktrinomis. Nepriklausomoje Lietuvoje studentams tai buvo atleidžiama, tačiau šiandien net ir menkiausias amerikietiškas politinių, socialinių, auklėjimo bei kultūrinių sistemų teigiamas vertinimas yra sutinkamas, jei į akis ir nepasakoma, su šypsniu, nurašymu į nuostolius ir apkaltinimu suamerikonėjimu.

Surastume nemažą studentų skaičių, kurie, nebodami lietuviškosios visuomenės ekskomunikos, reiškia savo mintis. Tačiau yra taip pat daug ir tų, kurie dėl šventos ramybės tyli, bijo būti nesuprastais ir dvasiniai išjungtais iš lietuviškosios bendruomenės. Deja tokie tylieji individai, nors ir liks lietuviškosios bendruomenės nariais-statistais, bet jie bus be dvasios ir kūrybinės iniciatyvos.

Bendradarbiavimas tarp studentijos ir lietuviškosios bendruomenės yra būtinas. Jis turi būti pagrįstas visišku pasitikėjimu, supratimu ir meile. Lietuviškoji visuomenė privalo išsąmoninti, kad studentas, baigęs studijas svetimame krašte, turės skirtingas idėjas, skirtingas pažiūras, ir jį turi priimti tokį, koks jis yra — su visomis teigiamomis ir neigiamomis, tikromis ar šivaizduojamomis ypatybėmis. Nevisiškai pagrįsta ir aštrioje formoje išreikšta kritika neatneš naudos, o tik gali atstumti jaunimą nuo jau ir taip nelabai tamprusio ryšio su lietuviškąja bendruomene.

Iš kitos pusės, neretai ir jaunimas savo kūrybinės galias pašvenčia nereikalingai kritikai, puldamas vyresniąją kartą. Toks, pavyzdžiui, visada santūrus Vyt. Vardys, bandydamas aiškinti vyresniųjų ir jaunesniųjų santykius, nepagailėjo karčių žodžių vyresniųjų atžvilgiu. Suprantama, kad jaunimas privalo išsąmoninti, jog nevalia užmerkti akis prieš gyvenime pasireiškiančias neigiamybes. Jo pareiga taisyti, kas negera, tobulinti tai, kas yra gera. Tačiau taisyti ir tobulinti nereikia griauti tai, kas vyresniųjų sukurta didelių pastangų ir pasišventimo dėka. Jei jų veikimas, dabartinio jaunimo akimis žiūrint, ir nebuvo tobulas, — tas dar neduoda jaunimui teisės paneigti visa tai, ką vyresnieji sukūrė. Tai liečia visas gyvenimo sritis, neišskiriant nei visuomeninės, politinės ar ekonominės sistemos.

Vyresnieji turėtų daugiau pasitikėti jaunąja karta, gi jaunieji — neneigti senosios kartos atliktų darbų, negriauti jų, bet tęsti toliau kūrybinį darbą. Arčiau vieni kitus pažindami ir bendrai veikdami daugiau pasitarnausime ir lietuviškam reikalui.

SKRIEJA mintys toli —
Sustabdyt negali...

Per giliąsias marias
Neša vėjas svajas...

Iš kraštų svetimų
Sugrįžti vėl namo

I jaunystės dienas,
Ir dainuotas dainas...

Ir pilis tas matai,
Kurias smėly statei,

Ir atpūtes šiaurys
Kai sugriovė tau jas

Tu meni, ir žinai,
Kad tai buvo senai...

Neša vėjas svajas,
Supa mariomis jas,

O sugrįžti namo
Taip ramu, taip ramu...

P A B U D I M A S

EINU—girdžiu—upelis šnara.
Sustojau. Ką jis pasakys?
“Nunešt galiu vargus”, jis taria.
O aš sakau: “Argi?”

Einu—klausau—lakštutės balsas,
Lyg plyštų jos maža širdis.
Švelniai užgieda: “Kiek daug džiaugsmo!”
O man... vaidenasi mirtis...

Einu—matau—našlaitės tyliai
Nulenkia galveles sunkias:
“Neverk, neverk, likimo drauge”,
Jos šnabžda, kai prie jų lenkiuos.

Einu—jaučiu, kad rūkas kyla,
Kad kvepia rūtos ir razetos...
Ir sušunku: myliu aš tylą!
Ir... kelias rožėmis nusėtas

Staiga po mano kojom tampa...
Ir noriu žemę glaust prie lūpų,
Ir amžinai klausyt parimus,
Kaip liepose vėjelis supas...

Neša vėjas svajas,
supa mariomis jas

J I S

TYLA. Vienuma.
Ir staiga — į duris pabarbena kažkas —
Taip švelniai...
Kas gi ten? — Nežinai...

Bet žinai — tu žinai,
Tik nenori girdėti duslaus jojo balso...
Užsimerki. Bandai užsimiršt. Negali.
Šnara lapai už lango. Naktis. Mėnesiena.
Šešėliai lauke. Tu — tyli...

Gal nueis? Gal paliks?
Gal nutols vėl šešėliai? —
Vilties, bet žinai, kad jau ne...
Ir matai siluetą, jauti, kad artėja —
Artėja... O tu — lyg sapne...
Tu žinai — tu jauti: nepabėgsi. Tai jis.
Tavo amžinas draugas—švelnus Ilgesys.

KAŽKUR rytuose laimė supasi;
Negėstančių žvaigždžių erdvė pilna,
Tartum pavasario žieduose skęstanti mergaitė,
Su šypsena palaimos lūpose...

Ir mes keliaujam per pasaulį.
Mūs juokias akys, o širdis liūdna.
Ir mes dainuojam vasarai,
Ir verkiame rudens sumintų kojom lapų,
Ir ilgesio širdis pilna...

Kažkur rytuose laimė supasi,
O tu keliauk su šypsena palaimos lūpose:
Nebūk niekuomet be dainos,
Tai ašarų tavųjų niekas nežinos...

Illustracija Ados Korsakaitės

VIENĄ VAKARĄ

BIRUTĖ EMPAKERYTĖ

JIS buvo gražus, aukštas, pasiturintis, gabus. Ko daugiau galėjo trūkti? Ko daugiau žmogus norėtų? Net sugalvoti labai sunku. O kas nežino Algirdo? Visi žiūri į jį, tarsi į aukštą kalną, kuriam visa galima pasiekti, visa matyti, visa turėti. Ir svarbiausia, jis pats tai žino. Žino, kur nežinos. Jeigu kartais primirštų, būtų tuojau priminama. Tačiau Algirdas negalėjo pamiršti, ko norėjo. Atmintį turėjo puikiai.

Kur ėjo — durys buvo atviros. Ką norėjo, turėjo draugu. Ar kas išdrįstų nenorėti jį draugų tarpe pasilaikyti, nors ir neilgam, kad vėliau, pamatęs sau geresnių draugų galėtų nueiti? Tačiau kartais gera ir laikinai turėti draugą, nors žinai, kad netekimas atkeliaus taip greitai, išsives, uždarys tvirtai duris tarpe, kurių niekuomet ir niekas neįstengs atidaryti.

Pagaliau nuolatinių draugų Algirdas ir nenorėjo. Ir kam? Tuomet nebūtų galima nueiti geresnę draugystę pamačius. Šitaip geriausia: pasiimi dienas kurias nori, o su jomis ir žmones. Paskui pasuki žingsnį į kitą pusę, ir įvyksta prasilenkimas. Ir manai, kad nei vienas dėl to nekaltas. Gal ir nemainai, bet taip pasakai.

Ir tėsėsi panašiai ligi to nelemto žiemos vakaro, kai lauke sniegulės šoko puikų šokį, nenorėdamos nieko daugiau nei žinoti, nei matyti. Iš tiesų Aldoną jis pažinojo seniai, tačiau ji nebuvo iš tų, kurias būtų galima kartą pamačius atsiminti. Susitikę pasisveikindavo, o kartais gal tarp daugelio kitų jos net nepastebėdavo. Argi visus žmones

galima pastebėti? O ji tokia tyli, nieku nepasižyminti, tad nenuostabu, kad kartais jos net nematydavo. Tačiau tą vakarą nieko įdomesnio nesimatė. Visi tik seniai pažįstami ir matyti veidai. Gal net nusibodė! Pašoko su viena ir su kita ir nei nepajuto, kai vakaras ėjo prie galo. Prieš iškeliaujant į namus, jis pamatė Aldoną.

— Gal galėčiau šį vakarą pasitarnauti, Aldute? — pasakė jis linksmai prie jos priėjęs. — Juk atrodo, metas keliauti į namus. Netolimi kaimynai esame. Parvežčiau, — paaiškino pamatęs jos nustebimą. Aišku, ji tikriausiai nei negalvojo, kad jis, galėtų pasiūlyti parvežti. Visuomet buvo tiek daug mergaičių, laukiančių šio kvietimo. Jis pastebėjo puikiai, ji net apsidairė, tikriausiai pasitikrindama ar į ją buvo kreipiamasi.

— Ačiū, labai, — pagaliau pasakė ji, — bet mane Jonas parveža. — Dėkui bent už gerus norus, — ir nusišypsojo.

— Jonui nepakeliui, kodėl tad laiką gaišti? — dar mėgino jis pridėti, tarsi negalėjęs suprasti ar girdėti jos žodžius. Šitoki žodžiai nebuvo jam nei girdėti, nei suprantami.

— Laiko yra tiek daug Algirdai, — pasakė ji ir pažiūrėjo į jį tomis savo giedriomis akimis ir besišypsančiu veidu. Gal pirmiau to ir nebuvo pastebėjęs? Gal tik dabar atvėrė akis? — Tik mes patys taip dažnai nušokuojame nuo vieno dalykų per greitai, o sustojame kitur ir daug ilgiau vietoje prabūname. Juk ne visuomet reikia skaičiuoti ir skaičiuoti valandas.

Jis dar kažką pasakė, tačiau ilgiau kalbėti, tarsi elgeta prašydamas išmaldos, negalėjo. Pagaliau jeigu nenori, tegul Jonas veža. Kas jam.

Iš tiesų tas jam visai nerūpėjo. Jis tik negalėjo suprasti, kaip Aldona galėjo jam atsakyti? Juk visos džiaugdavos, jo kviečiamos šokti, vien juoką matydavo, eidamas su kuria į kiną. Su juo visuomet eidavo linksmi veidai. Ir Aldonos veidas buvo giedras kaip vaiko. Ji kalbėjo ramiai, tačiau tik mandagiai padėkojo už kvietimą. Reiškia, Jonas turi geresnį pasisėkimą.

Grįžęs namo, jis pirmiausia pasižiūrėjo į veidrodį, šukomis perbraukė per plaukus. Šio vakaro pabaiga nedingo iš atminties. Priešingai, dar daugiau ir ryškiau kilo atmintyje ir stoviniavo antrą kartą.

Nereikia nusiminti, manė jis, ji norėjo pasirodyti kitokia už daugelį. Sekanti kartą įieskos akimis, tačiau žvilgsniu nebus atsakyta.

Nurimti negalėjo. Ne dėl to, kad Aldona jam būtų patikusi. Oi ne! Tik dėl to jos keisto atsakymo. Jam nesuprantamo atsakymo. Atsakymo, kokio jis niekuomet negavo! Šiaip, kas jam Aldona? Nei ji graži, nei ką. Tiek daug ir gražesnių mergaičių galėjo turėti. Tik jos kalba parodė, kad kartais ir jis gali būti pralaimėtojas. Pirmą kartą! Ar gali tvirtinti, kad po to, daugiau nepasikartos? Negali.

Ilgai jis negalėjo nurimti. Reikėjo gerai apgalvoti visą planą, kad daugiau nebepralaimėtų. Šį kartą galėjo pasitaikyti, tačiau daugiau niekuomet! Reikėjo tik

rasti proga įrodyti sau pačiam, kad tai nebuvo joks nepasisekimas, joks pralaimėjimas, o tik toks sutapimas.

Ilgai laukti nereikėjo. Jos gimtadienis buvo čia pat. Norint galima visa sužinoti. Reikėjo kas nors daryti. Vėliau gali nepasitaikyti tokia proga. Aišku, gėlės mergaitei būtų puikiausia dovana. Po to, jis pakviestų kur išeiti. Jai būtų nepatogu atsisakyti. Pačiam nešti gėlės taip pat netiktų. Gali pagalvoti, kad nori vaišių. Kodėl tad negali pats gėlininkas pasitarnauti? Tik kortelė turėtų būti jo paties ranka parašyta. Gėlių, bet kokių? Ak, žinoma, raudonų rožių!

Po kelių minučių gėlės buvo nupirktos pas kaimynystėje gyvenantį gėlininką, kuris tuojau išdundėjo su jomis pas Aldoną. Algirdas vaikščiojo po savo kambarį, rūkydamas cigaretę. Įdomu, ką ji pasakys, kaip nustebs? Gal parašys kokią kortelę, o gal paskambins ir padėkos?

Ilgai laukti nereikėjo. Matė grįžtantį gėlininką, kuris, išlipęs iš automobilio, nenuėjo į namus, bet žengė tiesiai į čia. Algirdas nejučiomis išėjo pro duris, tarsi pasivaikščiодamas. Ką gali žinoti, gal gėlininkas turi ką pasakyti? Jeigu būtų kitas, tai nieko nežinotum, tačiau su šiuo juk kaimynai.

— Gėlių nepristačiau, — pasakė jis. — Man tik tokia panelė pasakė, kad tas žmogus, kuriam gėlės siųstos, yra išvykęs. Žinoma, aš nežinojau ką daryti ir klausiau, ar ji negalėtų perduoti, kai tas žmogus grįš. Ji pasakė, kad būtų labai nepatogu, ir tik parašė raštelį, kad aš negalėjau gėlių pristatyti.

— Bet tai neįmanoma! — sušuko staiga Algirdas. — Aš ją šiandien mačiau mieste.

— Aš nieko nežinau. Čia laiškas, kurį davė ta panelė. Žinoma, sumokėtus už gėles pinigų gražinsiu, — pasakė trumpai ir nuėjo.

Jis atidarė laišką. Ten buvo greitomis parašyta: "Dėkoju už norėjimą sudaryti džiaugsmo. Priimti negaliu. Gimtadienius švenčia tik norintys greitai pasenti žmonės. Atleisk, jeigu nepriėmiau dovanos. Gėlės tikrai puikios. Dėkoju už gerus norus. Aldona".

Šito tikrai per daug, pasakė vienas sau Algirdas. Ji visai juokiasi. Bet kas ji pagaliau tokia? Kuo save laiko? Žinoma, to neišaiškinsi. Jos reikalas. Reiškia, ši dovana jai niekas!

Diena vijo dieną. Algirdas toliau mėgino leisti dienas lygiai taip kaip ir anksčiau. Tų dviejų įvykių pamiršti negalėjo. Ne tik negalėjo, bet kasdien juos prisimindavo ir vėl pergyvendavo nemalonumą. Ką dabar turėjo daryti? Ak, geriau

būtų buvę, jeigu jos gimtadienio visai nebūtų, arba būtų apie jį nieko nežinojęs!

Nejučiom jis pradėjo dažniau ją pasekti akimis. Kas ji tokia, mąstė dažnai? Reikia geriau pažinti. Anksčiau nei vienos tokios nebuvo sutikęs. Susitikus ji lygiai, kaip pirmiau pasisveikina, tarsi šių dviejų įvykių visai nebūtų buvę. Visada šypsos tai ramia šypsena, tarsi visai apie nieką negalvotų, tarsi visa būtų aišku ir nieko nereiktų įieškoti? Kas ji pagaliau, ta Aldona, kurią jis seniai pažinojo, ar manė pažinojęs?

Kartais bardavo save, kam taip ilgai sustojo prie Aldonos. Geriau prie kurios kitos, kokios gražuolės, į kurią skrenda visų žvilgsniai. Jis pasirodė, tuomet visiems, kaip gali iš po pat nosies visiems grobį nunešti. Tačiau, nors ir mėgindavo, pasijusdavo kaip ne savas ir pasidarydavo neįdomu. Nesinorėdavo nei daug kur eiti. Vis prieš akis stovėdavo Aldona. Sekdamas ją žvilgsniais, ramindavo save, kad nori tik pamatyti, kaip ji toliau elgsis.

Ir tuomet jis pajuto, kad nenori daugiau juokauti, bet pakalbėti su ja nuoširdžiai, atvirai, jos veide

VYTAUTAS MAČERNIS

VASARA IR SAULĖ

*Pirmą kartą sutikau ją vieną
Grįžtant per parką takeliu.
Sužibėjo lyg dvi ugnys pro blakstienas
Akys klausiančios: kas tu?*

*Bet nė vieno žodžio nepratarę,
Išgyvenom vasarą kartu.
Susitikę žvilgsniais vienas kitą barėm
Už puikumą išdidžių širdžių.*

*Išsiskyrėm nei mažiausio ženkle neparodę
Savo ilgesio ir degančios kančios.
O reikėjo tart tik vieną žodį...*

*Bet nebesugrįžti šiandien atgalios.
Ji veltui pabunda mano vardą šaukdama,
Ir tuščiom jos grįžtant laikiu kas diena...*

matant tą nuoširdžią, giedrią šypseną. Rodos ir Algirdui tuomet būtų ramu ir gera.

Vieną vakarą jis nuėjo pas Aldoną. Nuėjo nekvietas ir nelaikiamas. Nekvietė jos niekur eiti, bet atsisėdo ir pradėjo kalbėti apie kasdieninius įvykius. Šį kartą ir jam tai patiko. Jis kalbėjo atvirai ir juokėsi nuoširdžiai. Ir pagaliau jis pasakė Aldonai:

— Sakyk, kodėl tu manęs taip labai neapkenti? Ar iš tiesų aš taip jau niekam tikęs? Jeigu taip, tai ką turėčiau daryti, kad pasitaisyčiau?

Ji pasižiūrėjo į jį tiriančiu žvilgsniu, tačiau pamačiusi, kad iš tiesų jis taip galvoja, pasakė:

— Šiandien aš pradėtu tikėti, kad tai ne tu buvai, bet kažkas kitas tavyje. Aš pradėtu tavimi tikėti. Ir ne tik neapykanta dings, bet manau, kad net pradėtu tave pamėgti.

Tą vakarą, eidamas namo, jis galvojo, kad visuomet po liūdesio ateina daug didesnis džiaugsmas, kurio kitaip nebūtų sutikęs. Jis ėjo linksmam švilpaudamas, nesidairydamas į žmones. Jam atrodė, kad jis tik vienas žmogus gatvėje tą vakarą. Jis vienas — ir jo džiaugsmas.

MAIRONIS

AIŠKINA ŽALGIRIO MŪŠĮ

JONAS PETRĖNAS

NEDRĄSIAI 1930 m. rudenį peržengiau Kauno kunigų seminarijos slenkstį ir, lyg sugautas zuikelis, apsidairiau aplinkui.

— Tai kunigėlis atvažiuo-
viam, — prakalbino mane žemai-
tiška tarme neaukšto ūgio žmogelis.
— Aš jau daug kunigėlių čia
sutikau ir išleidau: vieni atvažiuo-
ja, kiti išvažiuoja.

— Atsiprašau, norėčiau matyti
rektorį, ar galima?

— Je, ponaiti, ne visi gali su
rektorium kalbėtis — tik aš ir pro-
fesorai dažnai su juo susitinkam
ir pasikalbam, gi ponaičiui pakaks
ir inspektoriaus, — gestikuliuo-
 rankomis žmogelis, kaip paskyriau
patyriau — visų mylimas ir įdomus
seminarijos tarnas “filosofas”
Pranciškus.

— Veizėk, kunigėli, nuo didžiųjų
rūmų ateina rektorius Maironis:
prieik, pabučiuok ranką ir paduok
prašymą, — skubiai pratarė man
Pranciškus, o pats dideliu žings-
niu numoklino į sodą.

Nebeatmenu gerai, kaip tada pri-
artėjau prie Maironio, kaip įteikiau
jam prašymą, tik jis paskubom pa-
vartė mano gimnazijos baigimo
atestatą, kapeliono liudijimą, gy-
dytojo pažymėjimą, paskum pažiū-
rėjo pro akinius į mane ir paklau-
sė:

— O pašaukimą ar turi?

— Neturiu, kunige rektoriam, apie
tokį raštą man niekas neminėjo, —
susimaišęs aiškinau Maironiui ir
maniau, kad jis dar daugiau doku-
mentų norėtų matyti mano voke...

— Dar penkeri metai laiko — ga-
lėsi pagalvoti, o dabar šį prašymą
nunešk kunigui inspektoriui, —
trumpai atsakė man Maironis ir
nužingsniavo į savo namus sodo
takeliu.

Ir kažin, ką tada pagalvojo Mai-
ronis apie kandidatą, turintį glė-
bį dokumentų, bet neturintį pa-
ties svarbiausio — “pašaukimo”...

Žemesnių kursų klierikams Mai-
ronis dėstė lietuvių ir visuotinės
literatūros kursą Lietuvos istoriją.
Tuos dalykus jis pats mėgo, gerai
žinojo, todėl ir iš klierikų reika-
laudavo, kad išsiaukti atsakinėtų
beveik žodis žodin, kaip jo paties
buvo parašyta vadovėliuose. Gi jei
kartais paklaustas klierikas blaš-
kydavosi į šalis, šokinėdavo, kaip
ožka ant ledo ir laukdavo “pagal-

Č. Janušas — Maironis

MAIRONIS gimė 1862 m.
spalio 21 d. Pasandravio dvare,
Raseinių apskr. Mokėsi Kauno
gimnazijoje, Kijevo universite-
te studijavo literatūrą, 1888 m.
baigė Kauno kun. seminariją,

mokslus gilino Petrapilio dvasi-
nėje akademijoje, kur vėliau
dėstė moralinę teologiją ir ėjo
inspektoriaus pareigas. 1909 m.
grįžta Lietuvon ir paskiriamas
Kauno kun. seminar. rektorium.
Tas pareigas ėjo iki mirties.
Mirė Kaune 1932 m. birželio 28
d. ir palaidotas prie Kauno ba-
zilikos.

Pirmas Maironio eilėraštis
“Lietuvos vargas” (Miškas
ūžia), pasirašytas Zvalionio
vardu, išspausdintas 1885 m.
“Aušroje”. Lyriniai jo eilėraš-
čiai surinkti vienan leidinin —
Pavasario Balsai. Poemos:
Tarp skausmų į garbę, vėliau
papildyta ir pavadinta Jaunoji
Lietuva, Raseinių Magdė, Mū-
sų Vargai. Dramos: Kame iš-
ganymas?, Nelaimingos Dan-
gutės vestuvės, Kęstučio mirtis,
Vytautas pas kryžuočius, Didy-
sis Vytautas Karalius.

“Maironio kūrybos ugnis, be
abejo, neišblėso ir neišblės; bet
ji uždegė, uždega ir uždegs
širdis tik kovai dėl nepriklau-
somos, laisvos, garbingos Lie-
tuvos” (Bern. Brazdžionis, Re-
daktoriaus žodis: Pavasario
Balsai, Roma 1952, XVII lai-
da-.

bos” iš kaimynų, Maironis susiner-
vindavo ir tardavo:

— Arba esi negabus, arba tingi-
nys. Mums tokių nereikia — kuni-
gas turi būti gabus ir darbštus.

Nukaisdavo tada klieriko jauni
veideliai ir jis prisimindavo “filo-
sofo” Pranciškaus, seminarijos tar-
no, išmintingus žodžius:

— Nelengva kunigėliu būti — čia
vieni atvažiuoja, kiti išvažiuoja...
Jaunystėje ir aš galvojau kunigė-
liu būti, ale paskum pamačiau ir
apsigalvojau...

Maironis, aiškindamas Lietuvos
istorijos kursą, mėgdavo atsivesti
klierikus į savo namus, kur gau-
sybėje dailių, meniškų paveikslų
gražiai švietė “Žalgirio mūšis”.

— Čia mūsų tėvynės gražiausias
praeities laikotarpis. Lietuviai, Vy-

tauto vedami, prie Žalgirio sumu-
šė kryžuočių galybę ir paliko mums
pavyzdį, kaip reikia mylėti, ginti
ir aukotis Lietuvai. Jūs dar jauni,
ir jūsų laukia dideli ir gražūs dar-
bai, — kalbėdavo jaunom širdim
Maironis, pats tėvynei atidavęs
gražiausius ir kūrybiškiausius savo
amžiaus metus. Jo akys dabar jau
prigesusios, plaukai apšarmoję, jė-
gos mažėja — Maironis su viltin
žiūri į jaunųjų būrį ir laukia, kad
iš jų kiltų nauji darbininkai...

Vyresniųjų kursų klierikams, stu-
dentams, teologams, prof. Jonas
Mačiulis-Maironis dėstė moralinę
teologijos kursą. Pats gerai aka-
deminiam darbui pasirengęs, Pet-
rapilio dvasinėje akademijoje siū-
tęs šį kursą, Maironis studentu
vo gerbiamas ir mėgiamas: aš jau

ir suprantamai išdėstydamas morali nės teologijos klausimus, teologų ginčuose ar kraštutinėse nuomonėse laikydavosi sveiko vidurio: nemėgo eiti dorinio įstatymo briauna, nemėgo nė įstatymo reikalavimų pertempti. Tokia sveika profesoriaus nuovoka ir gyvenimiškas sprendimas paskum labai praversdavo kunigams, pašauktiems vadovauti ir ugdyti žmonių dorinį gyvenimą — formuoti tikrą ir teisingą sąžinės sprendimą.

PAVASARIS. 1932 mokslo metai baigti, užverstos visos filosofijos ar teologijos knygos ir vadovėliai. Klierikų kambariuose prasiveržia triukšmingesnės kalbos, sode nuskauba dainos posmelis. Rytoj visa seminarija išvažiuoja pavasarinę ekskursiją. Plauksim garlaiviu, matysim Nemuno pakrantes, aplankysim Zapyškį, Vilkiją, Veliuoną. Rektorių Maironis ir dauguma profesorių važiuos kartu, dievaži, bus smagu ir linksma.

Garlaivis puškuoja Nemuno nugarą. Visi gerte geria gaivų pavasario orą. Štai jau ir istoriškoji Zapyškio bažnytelė, prisiliejusi Nemuno pakrantėje. Legendarinė briedžio galva, Napoleono kariuomenės žirgų apgraužti groteliai viduje, senobiški vargonai, išpuosti gausybe angelų, pučiančių vamzdžiais ir vamzdeliais.

Klierikai dažnai žvilgčioja į rektorių Maironį, vedžiojantį akis po Nemuno skardžius krantus. Juk tai tas pats Nemunas, kurs tarp kalnų lankų banguoja jo lyrikoj, tas pats kraštas, kur močiutė raudomis jį užlingavo ir išmokė pamėgti, pamyliėti vargdienių dūmas...

Saulelė raudona, vakaras netoli. Žuvėdros plakasi aplink laivą, sukantį namo. Ir vėl prieš mūsų akis atsiveria Kauno senamiestis. Vytauto bažnyčia, miesto bokštai ir bokšteliai. Apsupame ant laivo denio rektorių Maironį ir norime padėkoti jam už smagią ekskursiją, gi balsingesni draugai užtraukia: „Lietuva mano, brangi tėvyne“...

Maironis tylus, susimastęs klausosi dainos. Ji jai nutilus, sako:

— Aš netikiu, kad tai būčiau galėjęs parašyti.

Taip smagiai tą pavasarį užbaigė mokslo metus ir išsiskirstė vasaros atostogų. Rektorių Maironis rūpestingo šeimininko ranka uždarinėjo seminarijos — „baltųjų rūmų“ duris langus, dar kartą apžvelgė sodo medžius, gėlių lysvėles, o širdis, lvg ką nujausdama, kartojo:

— Kažin, kas rašys rudenį sodo vaisius?

Maironis

Vakaras ant keturių Kantonų ežero

*Ežero skaisčios bangos liūliavo
Žaliu smaragdu;
Laivą be irklo varė, lingavo
Vėsos dvelkimu.*

*Saulė už Alpių leidos sustingus;
Varpai Liucernos
Dievui aukojo darbus vargingus
Žmogaus ir gamtos.*

*Medžių ant saulės kepintas lapas
Nuspinodo rasa;
Rožių iš kalnų papūtė kvapas
Skania sveikata.*

*Audžiau nurimęs aukso svajones
Aušros spinduliais;
Lėkė jos, skrido pilnos malonės
Padangių keliais.*

*Vedė jas paukščių kelias žvaigždėtas,
Lydėjo širdis
Į tolimesias, į numylėtas
Tėvelių šalis.*

Tuoja po šv. Jono, kai lankose džiūvo nupiautas šienas, o šienpiovėjai ir grėbėjos valiavo vasaros įkaitintuose laukuose, juodi balandžiai nardė aplinkui Kauno bazilikos bokštus ir pranešė visiems:

-- Maironis mirė.

Sunkiom gedulo skarom pasipuošė senutė Kauno bazilika, veržėsi minios žmonių pamatyti ir paskutinį kartą pagerbti tą, kuris nutilo, kaip marių vilnis paskutinė...

žmonės. Išeidami pro didžiulias bazilikos duris, ėmė į rankas juodais rėmeliais apvestą paveikslėlį, kuriame žvelgė ramios, malonios Maironio akys, regis, norinčios dar geriau suprasti jo paties jaunystėje parašytas eilutes:

*Kaip man gaila to balto senelio,
Kurs, užstojęs ant amžino kelio,
Jau nebekelsis ant balso varpų,
Ir ant kelių bočius pasodinęs,
Nebepasakos praeitį atminęs —
Nepratars iš šaltųjų kapų.*

VĖJU NUSKRIDĘ RŪPESČIAI

ONA ALIŠYTĖ

— LAIMINGA kūdikystė, — šaukiu aš vėjui, kuris nupūtė nebesugrąžinamai laikui metų sukaltus rūpesčius. Užmerkiu akis ir skrendu ten toli prie Briedžio krantų, prie medžių ir gėlėmis apsupto namo. Ten slėpėsi pirmieji mano žvilgsniai, juokas, žingsniai ir rūpesčiai. O taip, ir rūpesčiai.

*

GALE namo, darželyje į rytų pusę, turėjau savo žaidimo vietą. Prie pat namo buvo suolelis, toliau gėlių lysvės įvairiausiai kraipėsi į visas puses. Turėjau saugotis, kad nesumindžiočiau gėlių: būtų man visai uždraudę ir koją kelti į darželį. Pačiam sode buvo įsitašęs brolis su seserimi. Jie buvo vyresni už mane ir manęs nepriimdavo į savo draugystę, nebent kartais jiems reikėdavo mano pagalbos.

Taip nuo ryto ligi vakaro žaisdavau viena savo darželyje ir tik retkarčiais išlinkdavau į brolių "ūkį", kur jie savo žaidimuose vaizduodavo ūkinį gyvenimą. Sėdėdavau tarp gėlių ir sekdavau brolių "ūkio" darbui, bet budri sesers akis tuoj pastebėdavo mane ir veikiai iš ten išprašydavo. Kartais ji pasigailėdavo manęs ir kviesdavo pas save bent už tarnaitę. "Pirmimkim ir ją, tai nors kiemą išvalys", sakydavo sesuo broliui.

Aš iš laimės darydavau viską, bet veik visada baigdavosi nelaimingai: tai sulaužydavau sesers "saliono" stalą, tai išversdavau puodus virtuvėje. Sesuo įniršus varydavo lauk iš savo "namų", o brolis juokdavosi sakydamas: "Kaimyne, ne kokią tarnaitę nusisamdei". Išvyta iš ten vėl eidavau į savo kampilį.

Vieną dieną nusibodo žaisti. Nusprendžiau pradėti mokytis. Su nepaprastai dideliu entuziazmu mokiausi skaityti ir rašyti. Vyriausias brolis juokų su manimi nemėgo. "Mokykis, jei nori, o jei ne, tai ne", — sakydavo. Greit ėmiau pažinti raides. Bet staiga kilo mintis, kodėl skaityti, o ne skačiuoti? Skačius daug greičiau išmokau nei raides. Eidama per sodą galiau skačiuoti medžius, juos iš dviejų padauginti. O ir taupiosios sesers saldinius galėjau skačiuoti. Būdavo, parveža iš miesto tėvai saldinių, tai mes vaikai tuoj šokam ir suvalgom. Tik sesuo — ji vis taupydavo iki kol mudu su broliu beskačiuodami išdžiovindavom.

Atsimenu, vieną rytą atsikėlus tuojau bėgau virtuvės puodų suskačiuoti. Suskačiuočiau ir padauginau iš dviejų. Susirūpinus nuėjau pas mamą sakyti, kad permažai yra mūsų puodų. Dar paklausiau, ką darytų mama, jei kiekvienam puode atsirastų po skylę. Mama, tai išgirdus, užsipuolė broli, kad jis nę nemėgintų savo naujo išradimo su puodais ir nebandytų kalti į juos vinių. Žinoma, brolis išsigynė, bet į mane pažūrėjo tokiu žvilgsniu, kad aš tuoj pranykau iš kambario.

Galutinai nutariau padėti namuose. Atsisėdau skusti bulvių, bet, tik peilį į ranką paėmus, tuoj įsi-pjoviau. Tol verkiau, kol mama visą ranką apvyniojo. Tada vaikščiojau išdidi, pasirūšus ranką: tegul visi mato, kokia aš darbininkė! Visiems sakiau, kad ranką susižeidžiau. Grįžęs tėvelis iš miesto nustebo, pamatęs visą ranką apvyniotą. Mama šyptelėjo ir tarė: "Kol tekės, išgis, o kol mirs, nę rando neliks". Tą dieną jaučiausi puikiai. Jaučiausi esanti didvyre.

Kitą dieną, kai sudaužius keletą lėkščių, mamos buvau atleista iš "tarnybos", vaikštinėjau nusiminusi

apie trobas. Nubėgau pažūrėti kaip rugius pjauna ir nutariau stoti į darbą: nešiau rugių pėdus už save didesnius, glaudžiau prie savęs juos tempdama ir į rikes statydama. Kažkas iš darbininkų mane pagyrė: "Tik žiūrėkite, kaip ta mergaitė dirba, net gražu žiūrėti". To tik man ir reikėjo. Dar smarkiau pradėjau dirbti, ir taip paskendau mintyse, — kokia aš gera darbininkė.

Tik nelaimei, pamečiau batą. Sukėliau ant kojų visus darbininkus. Pagaliau batą surado Jonas ir didžiai perpykęs pasakė: "Vaikams vieta namuose, o ne maišytis dideliems po kojomis".

Koks jis baisus ir piktas! Kartais jo tėvai mane "marčia" pavadina. Marti turi gyventi po vienu stogu — taip buvo su Petraičių Maryte. Ne, jis perbaisus, aš jo nenoriu nę matyti. Apsiauvus batą, greitai bėgau iš rugių lauko, kad niekas nematytų mano ašarų.

— Ak, visi manęs nekenčia, o kagi aš jiems padariau? — Iš nusiminimo vaikščiojau iš vieno kambario į kitą ir, perėjus visus kambarius ir visas spintas, susiradau didelį senovišką giesmyną. Nuėjau prie tvenkinio palei uosius, atsisėdau ant didelio akmens ir pradėjau sleisti puslapius. Atsiverčiau per vidurį ir pradėjau giedoti, šaukti, savo saldžiu balseliu drebindama visą mūsų sodžius: "susimilk ant mūsų". Toliau dar pridėjau: "griešninkų". Nepajutau, kaip brolis priėjo. Tik tada krūptelėjau, kai man dar nebaigus "susimilk ant mūsų", jis sušuko "griešninkų". Tada jis paėmė knygą iš mano rankų ir apsuko ją antraip. Ir vėl patekau, — galvojau sau.

Bet jis nieko nesakė, tik kvietė mane eiti pas Kvietkus. Mėgdavau Kvietkų namą. Ten mama kartais nusivesdavo, o kartais ateidavo pats senelis Kvietkus su savo pasakomis. Bet šį kartą neviliojo, ir aš griežčiausiai atsisakiau eiti į kitą kaimą su juo. Brolis, nenorėdamas eiti vienas, dar vis viliojo, bet matydamas nieko nepešias, išbandė paskutinę viltį: "Jei tu neisi su manim, aš visiems pasakysiu, kad tu iš atbulų maldaknygių meldiesi.

Kaip gi gali nesutikti po tokių argumentų! Padėjau knygą ant akmens, ir išėjome.

Pas Kvietkus užtrukome gana ilgai. Senelis Kvietkus pradėjo pasakoti visokias pasakas ir atsitikimus. Mudu su broliu tik klausėmės, akis ir ausis pastatę. Senelė Kvietkienė pavaišino bičių medumi. Taip išbuvome veik iki sutemų. Grįžtant, kai buvome jau netoli prie Briedžio, brolis atsiminė, kad visai nepasakė Kvietkui su koku reikalu buvo ten tėvelis jį siuntęs. Bet buvo jau per tamsu grįžti atgal. Vos priėję mūsų kiemą, pamatėme jį pilną žmonių. Mane pamačius, mama pradėjo verksti. O, Dieve, argi ir vėl aš ką padariau? Pradėjo net šiurpuliai eiti per kūną. Kaip ims barti prie viso kaimo! Baisiausia, kad ir Jonas čia pat sukiojosi.

O buvo taip: mums išėjus, mama dar darė vakarienę, ir galvojo, kad aš esu namuose. Paskiau buvo parėjęs iš laukų Jonas ir papasakojo mamai mano istoriją su batu. Mama galvojo, kad aš grįšiu su kitais, bet manęs nebuvo. Išjieskojo visą sodą — manęs nę. Apibėgo artimiausius kaimynus, ir ten nę; kaimynai pasakė kitiems, tie dar kitiems, ir taip pagaliau visas kaimas sukilo ant kojų. Apžiūrėjo Briedžio tvenkinį. Ten atrado giesmyną, ir visi galvojo, kad aš būsiu įkritus į tvenkinį.

PIRMASIS FED. TARYBOS POSĖDIS

Birželio 8, Sekminių išvakarėse, Brooklyne buvo susirinkusi pirmojo posėdžio šeštoji Ateitininkų Federacijos Taryba. Posėdžiauta Darbininko redakcijos patalpose.

Posėdį pradėjo Federacijos vadas S. Sužiedėlis, pasveikinęs naujai išrinktąją Tarybą ir pasidžiaugęs, kad ji netruko susirinkti ir svarstyti aktualių ateitininkijos reikalų. Jisai taip pat priminė, kad pirmoji Ateitininkų Federacijos Taryba buvo išrinkta lygiai prieš 30 metų Palangos reorganizacinėje konferencijoje (1927). Antroji Taryba buvo išrinkta Kaune 1930 metų kongreso, trečioji — Telšių kongreso 1935, ketvirtoji — Reino konferencijoje 1947 ir penktoji — 1952 korespondencinių rinkimų. Paskutinės Tarybos pirmininkas dr. J. Meškauskas, negalėdamas atvykti į posėdį, prisiuntė savo sveikinimą ir pareigų perdavimą raštu.

Tėvui V. Gidžiūnui, OFM, Federacijos dvasios vadui sukalbėjus invokaciją, pareigas perėmė ir toliau posėdžiui vadovavo naujasis Tarybos pirmininkas dr. Adolfas Dabušis. Pradžioje keliais žodžiais nusakė kokios ateitininkų viltys yra kreipiamos į Federacijos Tarybą ir kokie uždaviniai jos laukia. Posėdžio protokolui surašyti paprašyta generalinis sekretorius kun. V. Dabušis ir Alina Skrupskelienė. Posėdyje dalyvavo dar prel. J. Balkūnas, dr. J. Girnius, prel. Pr. Juras, prof. St. Yla, kun. J. Petrėnas, Federacijos vadas S. Sužiedėlis ir dr. V. Vygantasis — viso 11 Tarybos narių iš 22, įskaitant Federacijos dvasios vadą, kuriam Tarybos nario teises suteikia pati Federacijos konstitucija.

Posėdyje buvo aptarti jaunučių ir jų globėjų reikalai (referavo kun. V. Dabušis), statutai ir programos (ref. kun. St. Yla), ideologiniai ir metodiniai klausimai (ref. dr. V. Vygantasis), jubiliejinis ateitininkų kongresas 1960 (ref. S. Sužiedėlis) ir Tarybos statutas.

Statutas priimtas su tam tikrom pataisom, bet dėl jo turės dar pasisakyti posėdyje nedalyvavusieji nariai. Ligi šiol Federacijos Taryba jokio statuto nėra turėjusi.

Kitus klausimus aptarus, suda-

rytos komisijos konkretnesniems sprendimams paieškoti. Jaunučių ir jų globėjų veikimo ir programų klausimams išsamiau panagrinėti paprašyti kun. P. Patlaba, kun. St. Yla ir V. Vardys. Būsimojo kongreso pagrindinėm gairėm aptarti pavesta dr. J. Girniui, kun. St. Ylai, S. Sužiedėliui, A. Skrupskelienėi ir prof. B. Vitkui. Visa eilė svarstytų klausimų su Tarybos nuo-

mone perteikta Federacijos Valdybai konkretizuoti ir vykdyti.

Kitas Tarybos posėdis numatomas po kokio pusmečio, tačiau posėdyje priimti Tarybos statuto nuostatai numato, kad iškilę svarbesni klausimai gali būti aptarti korespondenciniu būdu. Tai įgalins Tarybą veikliau reikštis ateitininkų organizacijos gyvenime. Ligi šiol ji nebuvo judri kaip kūrybinės iniciatyvos institucija. Jos funkcijas teko eiti pačiai Federacijos Valdybai.

AT-KŲ FED. TARYBOS RINKIMŲ REZULTATAI

IŠTRAUKA IŠ VYR. RINKIMŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO

PROTOKOLO Nr. 4

Posėdyje dalyvauja: Juozas Vytėnas, L. Dambriūnas, prof. K. Pakštas, dr. Romas Zalubas ir kun. J. Znotinas.

„Vyriausia Rinkimų Komisija gavo iš viso 871 balsavimo voką, dešimt balsų pripažinta negaliojančiais, o 861 galiojantys.“

Per Kanados rinkimų komisiją balsavo 71 narys, per Italijos — 55 nariai (du balsai atmesti), per Vokietijos — 49 nariai, per Prancūzijos — 13 narių, per Australijos — 67 nariai (du balsai atmesti).

Tuo būdu iš viso Federacijos Tarybos ir jos pirmininko rinkimuose dalyvavo 1,126 nariai. Suskaičius balsus, paaiškėjo, kad kandidatai balsų gavo:

I Federacijos Tarybos pirmininkus
1. Dabušis Adolfas 655 balsus, 2. Leimonas Juozas — 265, 3. Lušys Stasys — 162.

I Federacijos Tarybos narius:

1. Albavičius Ignas — 497, 2. Alšėnienė Estera — 197, 3. Bagdanavičius Vytautas — 496, 4. Bačkienė Ona — 271, 5. Balčiūnas Jurgis — 344, 6. Balčiūnas Vytautas — 320, 7. Balkūnas Jonas — 548, 8. Barzdukas Stasys — 710, 9. Baužys Juozas — 368, 10. Bendorius Antanas — 397, 11. Cukuras Valdemaras — 337, 12. Dabušis Viktoras — 614, 13. Dumbrienė Albina — 154, 14. Dzikas Stasys — 199, 15. Gidžiūnas Viktoras — 361, 16. Girnius Juozas — 549, 17.

Grinius Jonas — 526, 18. Ivinskis Zenonas — 639, 19. Yla Stasys — 838, 20. Jucaitis Pranas — 393, 21. Juras Pranas — 449, 22. Juršėnas K. — 294, 23. Kisieliūs Petras — 546, 24. Laniauskas Simonas — 306, 25. Maldeikis Petras — 398, 26. Martinkus Vaclovas — 383, 27. Meškauskas Juozas — 408, 28. Mockus Kazys — 411, 29. Navickas Leonas — 172, 30. Patlaba Petras — 448, 31. Petrėnas Jonas — 416, 32. Povilaitis Pranas — 266, 33. Rugytė Alicija — 351, 34. Skrupskelienė Alina — 505, 35. Sušinskas Alfonsas — 522, 36. Sužiedėlis Simas — 915, 37. Šapoka Adolfas — 569, 38. Šerkšnas Antanas — 299, 39. Šidlauskaitė Agota — 392, 40. Turauskas Eduardas — 340, 41. Vardys Vytautas — 462, 42. Vygantasis Vytautas — 623, 43. Viliamas Vladas — 406, 44. Vitkus Balys — 458.

Pagal balsų daugumą Federacijos Tarybos pirmininku išrinktas Adolfas Dabušis, o jos nariais šie asmenys: 1. Simas Sužiedėlis, 2. kun. Stasys Yla, 3. Stasys Barzdukas, 4. Zenonas Ivinskis, 5. Vytautas Vygantasis, 6. kun. Viktoras Dabušis, 7. Adolfas Šapoka, 8. Juozas Girnius, 9. prel. Jonas Balkūnas, 10. Petras Kisieliūs, 11. Jonas Grinius, 12. kun. Alfa Sušinskas, 13. Alina Skrupskelienė, 14. prel. Ignas Albavičius, 15. kun. Vytautas Bagdanavičius, 16. Vytautas Vardys, 17. Balys Vitkus, 18. prel. Pranas Juras, 19. kun. Petras Patlaba, 20. kun. Jonas Petrėnas.

Mudviem pasirodžius, visi apsidžiaugė. Apsidžiaugiau ir aš. O ką, ar aš nesvarbi, kad manęs net visas kaimas jieškojo, net ir Jonas? Ir jis jieškojo to vaiko, toks vyras būdamas! O gal jis ir nėra toks baisus? Gal ir galėčiau tūti kaimynų marčia?

Tą vakarą pas mus pasiliko kaimynai rugiapjūtės užbaigtuvėms. Ilgai jie kalbėjosi tarp savęs, pasakodami savo rūpesčius ir nuotykius. Klausiausi jų

kalbų ir didžiavausi, kad ir aš turiu savo rūpesčius.

NERŪPESTINGA kūdikystė! O ir tada buvo rūpesčiai tokie, kaip ir dabar. Tik dabar jie pakeitė savo formas. Užmerkiu akis ir matau: įmintos pėdos liko ten amžiams. Su savimi pasiėmiau tik anų dienų atsiminimus ir rūpesčius.

NAUJOS DARBININKŲ GRETO

SAS IDEOLOGINIO PASIRUOŠIMO KURSAI PUTNAME

istorijos ir prasmės pažinimo gilinimui.

Kiekviena diena buvo paskirta vienos ateitininkijos fazės studijoms. Šešiose paskaitose kasdien buvo žvelgta ateitininkų istorijon, ideologijon, išraiškon ir metodikon.

Kun. prof. Stasys Yla, abiejų kursų įkvėpėjas ir jų "gyvoji dvasia", pravedė istorijos dienos paskaitas, kuriose jis atsekė ateitininkų istorijos siūlą net nuo devynioliktojo šimtmečio kat. jaunimo sąjūdžių ligi nepriklausomos Lietuvos ateitininkų veiklos. Buvo įvertintos Kauno, Vilniaus ir Seinų seminarijų pastangos, Petrapiilio bei Fribourgo akademikų sambūrių idėjos, ateitininkų darbai pirmojo pasaulinio karo metu, ir t.t.

"Idealas žmogaus gyvenime" buvo antrosios dienos tema, kurią nagrinėjo Federacijos Vadas prof. S. Sužiedėlis. Idėjų abstrakcija ir integracija, idealų gradacija ir harmonija, idealo konkretinimas ir galimybės jį realizuoti — tai vis mintys, kurios tą dieną praturtino kursantus. Antroje savo paskaitoje, "Šeima ir visuomenė", prof. Su-

žiedėlis diskutavo žmogiškosios prigimties socialinius polinkius, kalbėjo apie šeimos sakralinę žymę, šeimą kaip miniatiūrinę visuomenę, šeimos santykį su organizacijomis, ir t.t. Jo paskaita apie ateitininkus ir politiką iššaukė daug diskusinių klausimų.

Ateitininkų Fed. Tarybos pirm. Dr. Adolfas Damušis, atvažiavęs tik vienai dienai net iš Clevelando, savo paskaitose metė pjūvinį žvilgsnį į inteligento pareigas ir santykį su visuomene bei jo reikšmę tautos kultūros raidoje.

Metodikos dieną beveik visas paskaitas pravedė Dr. Vyt. Vygantas, šių kursų organizatorius. Gyvas diskusijas sukėlė jo pašnekėsiai apie Lietuvos Studentų Sąjungą, Santarą, jos kilmę, veiklos metodiką ir tikslus.

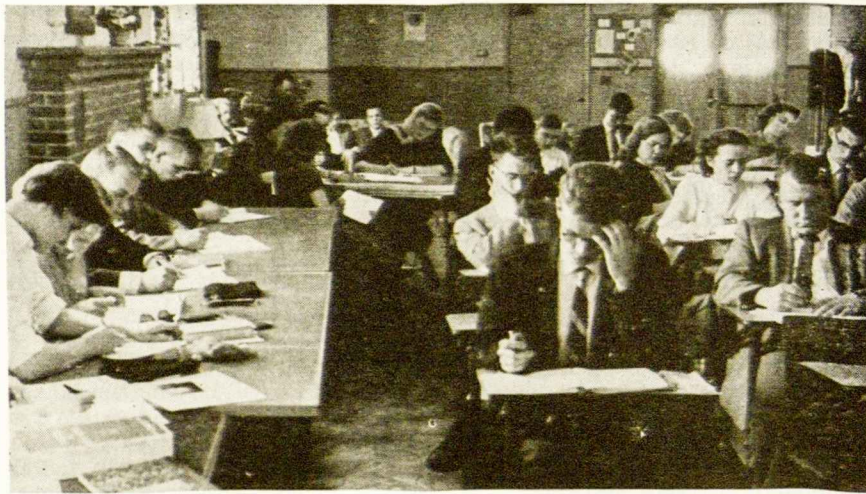
Paskutinę kursų dieną, pašvęstą išraiškos klausimams, pašnekėsiai buvo pravedti pačių studentų — Kęst. Kudžmos, Jono Šoliūno, Dailios Karaliūtės ir Algio Gečiausko.

Šalia paskaitų kursuose buvo panaudota keletas įdomių naujų metodų: vakariniai diskusijų būreliai,

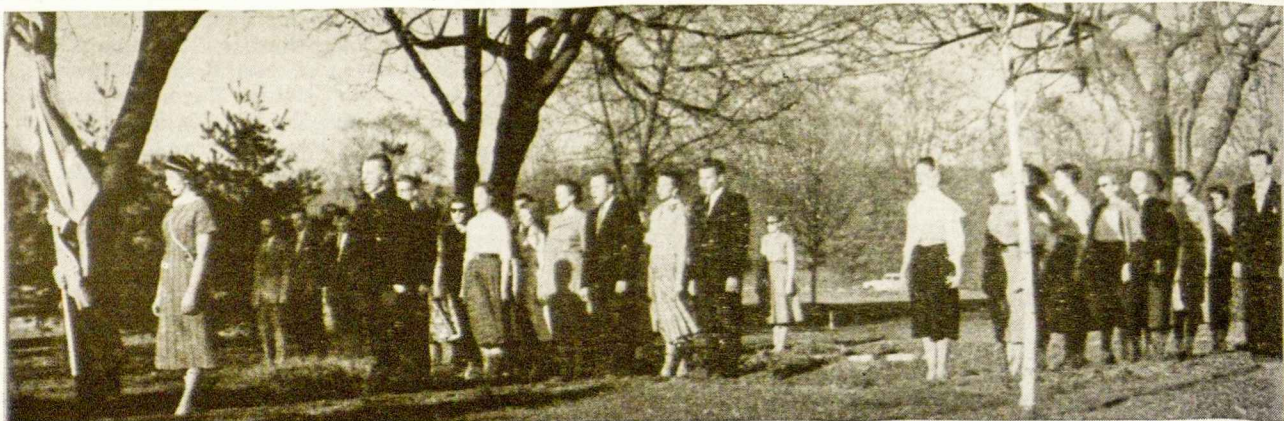
Praeitų metų gale virš keturiasdešimt studentų ateitininkų paaugojo Kalėdų atostogų laisvalaikį susirinkti Kennebunkporte, Maine, pirmiesiems ideologinio pasiruošimo kursams. Kursų pasisekimą įrodo faktas, kad šiais mokslo metais penkiolika tų kursų dalyvių yra įvairiose draugovių ar net Centro Valdybose.

Tačiau dar geresnis praeitų kursų pasisekimo įrodymas yra antrieji ideologinio pasiruošimo kursai, įvykę balandžio 17–21 dienomis Putnamo Nekalto Prasidėjimo Seselių vienuolyne. Šį kartą susirinko pusšimtis SAS elito, pašvęsdami Velykų atostogų dienas rimtam ir intensyviai ateitininkijos

Dešinėje: Kursų dalyviai klauso paskaitos. Apačioje: eiseną prie kryžiaus. Sekančiam puslapy: prie Velykų stalo.

Nuotr. kun. V. Paulausko
ir D. Papievytės

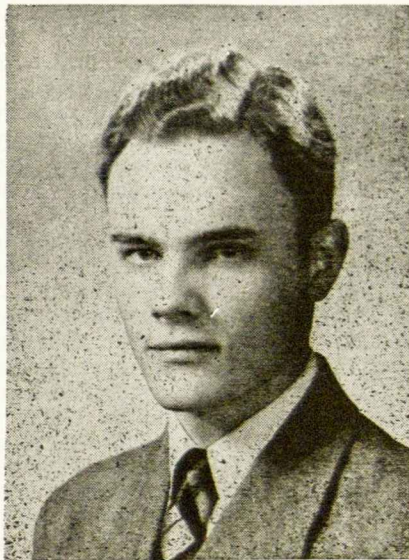
ANTANAS SUŽIEDĖLIS GAVO DAKTARO LAIPSNĮ

Š. m. gegužės 15 d. Washingtono Katalikų Universitete Antanas Sužiedėlis apgynė doktorato tezė ir gavo daktaro laipsnį. Naujasis daktaras studijavo psichologijos mokslus ir specializavosi klinikinėje psichologijoje. Doktorato tezė buvo parašyta kaip tik tos srities klausimais. Reikia pažymėti, kad A. Sužiedėlis yra pirmasis iš naujai atvykusių lietuvių, padaręs doktoratą klinikinėje psichologijoje.

Naujasis daktaras gimė 1932 metais Rygoje, prof. Simo Sužiedėlio, dabartinio Ateitininkų Federacijos vado, šeimoje. Pradžios mokslus išėjo ir gimnaziją pradėjo lankyti Kaune. Karo metai ir tremtis Sužiedėlių šeimą nubloškė į Hanau stovyklą, Vokietijoje. Ten 1948 metais baigė gimnaziją. Atvykęs Ameriką, 1949 m. pradėjo studijuoti psichologiją Bostono Tėvų Jėzuitų kolegijoje. Kolegiją baigė 1953 m. vasarą su ypatingais atžymėjimais ir pagyrimais ir gavo bakalauro laipsnį. Tų pačių metų rudenį studijų tęsti išvyko į Washingtoną Katalikų Universitetą. Ten studijavo pas garsų psichologijos prof. Hofstaetter ir už poros metų, 1955, gavo magistro laipsnį. Dar pora metų įtempto darbo tame pačiame universitete, ir Antanui Sužiedėliui buvo suteiktas aukščiausias mokslinis atžymėjimas. Reikia pažymėti, kad jis buvo pirmasis studentas to universiteto istorijoje, kuris psi-

chologijos skyriuje gavo doktoratą per keturis metus po bakalaureato.

Besidžiaugiant jaunojo daktaro moksliniais laimėjimais, negalima pamiršti jo veiklos ateitininkuose ir

bendrai lietuviškoje visuomenėje. Dar Hanau gimnazijoje A. Sužiedėlis vadovauja moksleivių atkūkuopai. Amerikoje gyvai reiškiasi SAS veikloje, kurį laiką vadovauja

SAS Užsienio Skyriui ir pradeda angliškojo SAS biuletenio leidimą.

Nuo 1955 m. A. Sužiedėlis yra Ateities redakcinio kolektyvo narys. Jo rankose yra beletristinė Ateities dalis ir Kreivos Šypsenos. Dažnai reiškiasi ir savo paties kūryba beletristikoje, poezijoje ir humore. Ateitininkų literatūros vakaruose ir stovyklose A. Sužiedėlis taip pat nuolatinis programos dalyvis. Savo paskaitose ir įvairiuose spausdintuose straipsniuose jis visuomet nuoširdžiai ir gyvai sprendžia pačius aktualiausius moksliniais klausimais, jis pasiekia tikslaus preciziškumo. Tai matyti iš jo straipsnių Lietuvių Enciklopedijoje psichologijos mokslų temomis.

Kurį laiką pirmininko pareigas ėjo ir Lietuvių Studentų Sąjungoje. Tuo metu Sąjunga išvystė puikią veiklą.

Naujamajam psichologijos daktarui Ateitis ir jos skaitytojai reiškia nuoširdžiausius sveikinimus ir linki Viešpaties palaimos tolimesniuose darbuose. Ateities redakcija džiaugiasi ir kitu dalyku: š. m. birželio 22 d. Brooklyne įvyko dr. Antano Sužiedėlio ir Galinos Macelytės, taip pat ilgą laiką dirbusios Ateities redakcijoje, sutuoktuvės. Tad sveikinimai ir linkėjimai padvigubėja.

J. Paventis

impromptu pavyzdiniai posėdžiai (pav. Centro Valdybos), filmos ir t.t.

Prie kursų nuotaikos prisidėjo ir gilus bei aktyvus dalyvavimas Didžiosios Savaitės liturgijoje, o taip pat ir kun. V. Paulausko kasdieniniai pašnekesiai. Visus tikrai maloniai nustebino seselių nuoširdus kursantų priėmimas — gausus ir spalvingai papuoštas Velykų stalas, margučių marginimo parodymas visokeriopa seselių parama.

Velykų dieną Putnamo pievos skendo dainose. Vakare buvo meno vakaras, kuriame kursų dalyviai, seselės ir svečiai džiaugėsi ateitininkų meniniais talentais. Programoje dalyvavo Irena Nikolskytė, Diana Papievytė, Audronė Gaigalaitė, Alfonsas Dzikas ir Algis Žemaitaitis. Po programos buvo šokiai, kuriais baigėsi visais atžvilgiais turtingos ir prasmingos keturios studijų dienos.

Kursų organizavime daug laiko bei pastangų paaukojo kun. Stasys Yla, dr. Vyt. Vygantas, visi paskaitininkai ir SAS Centro Val-

dyba, kuri kursų eigos patobulinimui kiekvienam dalyviui paruošė konspektus su paskaitų planais ir kt.

Gili ir tikrai nuoširdi padėka priklauso tyliams šių kursų rėmėjams — aukų rinkėjams ir ateitininkiškai visuomenei, kuri ši

prasmingą užsimojimą įvertino finansine parama.

Tiek kursų organizatoriai, tiek kursų dalyviai išsiskirstė į įvairius Amerikos kampelius patenkinti atsiektais rezultatais. Belieka tik tikėtis ir laukti entuziastingo darbo ir progreso.

D. Karaliūtė

MOKYKLINĖ KALBA ŠEIMOJE

KĘSTUTIS KUDŽMA

Pasisakymas mokyklinės kalbos klausimu ("Ateitis" Nr. 3) pataikė į opų tašką. Atsiliepimų pasirodė spaudoje (L. Augštys balandžio 9 d. "Drauge", J. Vaitkevičius "Ateities" Nr. 5, nuomonių skirtumų santraukėlė birželio 4 d. "Darbininke"), korespondencijose, organizacinėse bei privačiose diskusijose ir kitur. Atrodo, jog svarbieji nesutarimo pamatai glūdi netiksliame minčių supratime. Jei kai kurios pirmojo straipsnelio mintys būtų tokios, kaip jos pavaizduotos kritikoje, be abejonės jos būtų atmestinos. Todėl šiuo atveju nepalankioji kritika yra verta ypatingo dėmesio. Tenka aname straipsnyje iškeltas mintis kiek paryškinti.

Jautrią reakciją sukėlė pasisakymas apie mokyklinės kalbos išleidimą šeimon. Kol J. V. teigia, jog tai reikštų gimtosios kalbos išmainymą į svetimąją, jos išstūmimą. "...Šeimoje teturi būti kalbama tik viena lietuvių kalba. Jokio kompromiso negali būti". Teisingai pastebėta. Tačiau čia, atrodo, nedaroma jokio skirtumo tarp kalbos vartojimo kaip bendravimo priemonės ir svetimos kalbos žodžių ar išsireiškimų pavartojimo išsiaiškinimo tikslais. O čia ir skirtumas ryškus, ir dalykas vertas dėmesio tiek svetimos, tiek savosios kalbos gilesnio pažinimo atžvilgiu. Pvz., kodėl nepasinaudoti radijo ar televizijos programose (kurios, atrodo, nepriskaitomos prie ano neleistino kompromiso) glūdinčiomis lengvatomis? Kodėl numoti ranka į pasitaikančius mažiau suprantamus žodžius ar posakius, nors be jų ir galima mintį suprasti? Ar neverta apie pačiam neįveikiamus išsireiškimus vadovėliuose, spaudoje ar pan. pasiklausti brolio ar kito asmens, o ne ignoruoti tą eilutę? Iš kitos pusės žiūrėnt, šiuo būdu gali būti praplėstas ir lietuviškasis žodynas, sužinant, ar nėra panašios prasmės posakio ar išsireiškimo savoj kalboj. Žodynas šiuo atžvilgiu nesusiteikia visų atsakymų. Ar nepravartu tokių žinių paieškoti tėvų ar vyresniųjų kalbos lobyje?

Mokslinių tyrimų išvados byloja, jog kalbų padalinimas atskiromis sritimis trukdo tų kalbų gilesnį pažinimą. Kalba, kuria kalbama ir mokykloje ir namuose, geriau išmokstama. Tačiau reikia pažymėti, jog beatodairiškas svetimos kalbos vartojimas ateivių namų aplinkoj yra žalingas tautiniams interesams. Jis daugumoj atvejų nėra nė būtinas. Kalbos praktika, atsiekta vienoj srity, be didesnio sunkumo gali būti panaudota kitoj, jei asmens žodynas pastaroj srity yra pakankamas. Tad yra svarbu, kad žodinė savokos atskirose srityse būtų galimos panaudoti ir viena ir kita kalba.

Kalbos padalinimo rezultatai ryškūs ypač pasiklausius jaunimo pasikalbėjimų lietuviškai. Dažnai neapsieinama be išsireiškimų svetima kalba. Mokyklinėj kalboj lietuviškieji išsireiškimai retai panaudojami, tačiau vis dažniau ir dažniau panaudojamiuose testuose patiriama, jog ypač mokyklinio amžiaus imigrantų jaunimas testų daviniuose nukentė dėl nepa-

kankamo kalbos pajėgumo nemokyklinėse srityse. To galima išvengti, į tai atkreipiant pakankamai dėmesio šeimoje.

Teisingai pastebima, jog ne vienas iš lietuvių moksle pralenkia ir vietinius studentus. Tai malonus faktas. Tačiau tokių pavyzdžių galėtų būti žymiai daugiau. Ne vienas studentas nusiskundžia, jog nepakankamas mokyklinės kalbos žinojimas mokslą apsunkina. Tą trūkumą pajunta ypač tie, kuriems aukštuosiuose moksluose tenka susidurti su vadinamais MAT, GRE ar panašiais testais. Jų rezultatai turi žymios reikšmės tolimesnių studijų galimybėse.

JAV pradžios ir vidurinės mokyklos suteikia geros progos kasdieninės kalbos praktikai. Vis dėlto gilesnis kalbos pažinimas nepakankamai atsiekiamas, nes tai daugiau ar mažiau paliekama paties mokinio iniciatyvai. Šis reikalas turėtų atrasti atgarsio šeimoj, jaunuosiuose iš mažens dauginant gilesnio savos bei mokyklinės kalbos pažinimo mintį ir pabrėžiant jo vertę. Dažnu atveju kalbos giliau ar plačiau neišmokstamos ne dėl gabumų stokos, bet dėl to, kad į tai neatskreipiama pakankamai dėmesio, nematoma tam reikalo. Tenka gailėtis, kai apsižiūrima per vėlai.

Pirmajame straipsnelyje nekalbama nei, anot L.A., apie "per didelį norą svetimą kraštą pažinti", nei nevirtinama, kad "lietuviškai mokytis yra aklas patriotizmas". Geresniam profesiniam pasiruošimui, aukštesnio gerbūvio sukūrimui svetimame krašte ir tautos reikalų propagavimui ne vien tik savojo, bet ir gyvenamojo krašto bei jo kalbos pažinimas reikalingas. Apsiribojimas vien tik lietuviškaisiais sentimentais reikštų gyvenimo realybės ignoravimą.

Mokyklinė ir savoji kalba nėra vertintinos tuo pačiu matu. Vis dėlto savosios kalbos vertinime neapsiribotina vien tik sentimentais. Ji yra vertinga ir praktiškąja prasme. Kai šis faktas neiškeliamas jaunuosiuose, nuo jiems praktiškai naudingiau atrodančių įtakų, tenka gintis vien tik beatodairišku uždraudimu.

Neginčytina, jog draudimas kai kuriais atvejais reikalingas, tačiau beatodairis draudimas, nepagrįstas suprantamais paaiškinimais, negeistina. Individo atsparumas svetimoms įtakoms glūdi jo vidujiniame savųjų vertybių pripažinime. Gi tinkamas savo tautinių lobių vertinimas atsiekiamas tik jų įžiebimu į jaunuolio protą ir širdį. Jei tautiniams reikalams nepajuntama šilumos — idealizmo sunku tikėtis. L.A. atkreipia dėmesį į per didelio supraktiškėjimo pavojų, grėsiantį tautinio sentimentato atšaldymu.

Iš kitos pusės, jei tautiniai reikalai yra gyvi jaunuolio mintyje, greta mokyklinės kalbos jis gilinsis ir savojoj, neužleisdamas nei savo šeimos, nei bendruomenės negeistinoms įtakoms. Vertingų pasisakymų pateikia kol. J. V. gimtosios kalbos įvertinimo ir išlaikymo reikalu.

Geriau apvaldyti plunksną, pažinti periodinės spaudos administravimo bei redagavimo principus, susipažinti su žurnalistinio teorijos bei praktikos principais, bandyti savo jėgas praktiniame spaudos darbe yra aktualieji ateitininkų spaudos uždaviniai.

Prof. St. Šalkauskis

Nuoširdžiai sveikiname
jaunavedžius

prof. Zenoną Ivinskį ir
Pauliną Talanskaitę

Dr. Antaną Sužiedėlį ir
Galiną Macelytę

Inž. Antaną Sabalį ir
Aušrą Barauskaitę

ATEITIS

SKAITYTOJAMS IR BENDRADARBIAMS

Kitas Ateities numeris išeis rugsėjo mėnesio pradžioje. Straipsnius, beletristiką bei poeziją tam numeriui prašome siųsti iki rugpjūčio 5 dienos. Korespondencijas ir nuotraukas galima siųsti iki rugpjūčio 15 dienos.

*

I šį numerį negalėjome įdėti šiais metais mokslus baigusiuju nuotraukų. Iki duotojo termino labai nedidelis skaičius prisiuntė savo biografines žinias. Tikimės, kad ligi rudens sulauksime daugiau, ir galėsime visas šias žinias bei nuotraukas talpinti rugsėjo mėn. numeryje. Pakartotinai prašome visus baigusius mokslus studentus nedelsiant pristatyti Ateičiai prašomas informacijas.

*

Dažnai gauname straipsnelių, juokų, bei poezijos, pasirašytų vien tik slapyvardžiais, nenurodant nei autoriaus tikros pavardės, nei adreso. Kartais tokia medžiaga yra vertinga ir tinkama spausdinti, tačiau redakcija nespausdina nieko, nežinodama autoriaus. Kiekvienas turi teisę pasirašyti slapyvardžiu, tačiau nėra reikalo bijotis redakcijai nurodyti savo tikrąją pavardę, nes ji, autoriui pagėdaujant, paslaptį išlaiko.

*

Išleisdama paskutinį šių mokslo metų Ateities numerį, redakcija visiems savo skaitytojams linki gražios ir nuotaikingos vasaros.

JAUNIMO KONGRESAS

Šis numeris gal dar nebus pasiekęs visų skaitytojų, kai Chicagoje, birželio 29-30 dienomis rinksis lietuviškasis jaunimas į pirmąjį JAV ir Kanados Jaunimo Kongresą ir tautinių šokių šventę. Ateitis siunčia geriausius sveikinimus visiems kongreso ir šokių šventės dalyviams.

Jaunimo kongresas, kuris vyksta garsiam Morrison viešbutyje, turi trejopą reikšmę. Pirmiausia, tai yra didelė lietuviška demonstracija, atkreipianti amerikiečių akis į Lietuvos reikalus. Iš kitos pusės, tai yra lietuviškojo jaunimo demonstracija, rodanti bendro darbo ir vienybės įgyvendinimo galimumus tarp ideologiškai skirtingų jaunimo organizacijų. Tai yra vieningo darbo vaisių parodymas vyresniesiems, kurie neretai tokio bendro kelio nesuranda. Ir galiausiai — šis kongresas yra reikšmingas ir pačiam jaunimui. Tokie masiniai suvažiavimai, lygiai kaip ir stovyklos, iš naujo uždega idealizmą ir suteikia naujos energijos ateities darbams.

LIETUVOS VYČIAI RENKASI LOS ANGELES

Kitas nemažesnis šios vasaros įvykis bus 44-tasis Lietuvos Vyčių metinis seimas, kuris šiemet pirmą kartą vyčių istorijoje šaukiamas prie Ramiojo Vandenyno, Los Angeles mieste. Seimas įvyks rugpjūčio 8-11 dienomis. Atrodo kad tai bus iš viso pirmasis didesnio masto lietuviškas suvažiavimas vakarų pakraštyje. Nuoširdžiai sveikiname Lietuvos Vyčius, nebijančius didelių atstumų, ir linkime seimui darbingos nuotaikos.

VYČIAI IR ATEITININKAI

Lietuvos vyčiai ir ateitininkai yra savo idealais labai artimai giminingos organizacijos. Tačiau neretai iš abiejų pusių susiskundžiama, jog trūksta glaudesnio ir nuoširdesnio bendradarbiavimo. Apie visa tai yra daug kalbama ir pas ateitininkus ir pas vyčius, bet tuo dažniausiai viskas ir pasibaigia. Dažnai net visiškai nesistengiama įsigilinti į priežastis, kurios tą bendradarbiavimą kliudo, nebandoma arčiau vieni kitus pažinti.

Ir iš vienos ir iš kitos pusės yra jaučiamas didelis užsidarymas, kuris iš pradžių dar buvo suprantamas, kada naujai atvykusieji ateitininkai beveik nemokėjo anglų kalbos. Tačiau dabar kalba nebesudaro kliūčių: ateitininkai studentai angliškai kalba neblogiau už čia gimusius vyčius, gi vyčiai paskutiniu laiku yra padarę didelę pažangą lietuvių kalbos vartojime savo susirinkimuose.

Bendradarbiavimo jėškojimas pradėtas nuo viršaus. Dar pavasarį Worcesteryje buvo susirinkę vyčių ir ateitininkų vadovybių žmonės bendram posėdžiui, kuriame buvo svarstomi bendradarbiavimo galimumai ir jėškomi bendros veiklos keliai. Ta bendravimo dvasia turėtų būti kuo greičiausiai paskleista vyčių kuopose bei stud. ateitininkų draugovėse.

Ateitininkai studentai ir moksleiviai turėtų arčiau susipažinti su Lietuvos Vyčių veikla, istorija, užmegsti ryšius su vyčių kuopomis, įnešti naujos dvasios. Vienodi idealai, vienodas šūkis — Dievui ir Tėvynei — įpareigoja ir kartu dirbti.

LITUANUS REIKALINGAS VISŲ PARAMOS

Sakoma, kad kilniam tikslui visada atsiranda ir pinigų. Tuo patikėdami, LITUANUS žurnalo leidėjai gegužės ir birželio mėnesius buvo paskelbę vajaus mėnesiais, norėdami surinkti 5000 dolerių tolimesniam žurnalo leidimui. Netenka abejoti, kad lietuviškoji visuomenė puikiai supranta kilnius LITUANUS tikslus ir jo reikalingumą. Tačiau su nuostaba reikia iškelti viešumon jos labai jau neįprastą atsilepimą į vajų. Pinigų surinkta mažiau negu dešimtoji dalis.

Padėtį dar galima pataisyti. LITUANUS adresas yra: 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Visi maloniai prašomi tuo adresu pasiųsti nors ir nedidelę auką. Ateitininkų kuopos ar draugovės savo susirinkimuose galėtų taip pat parinkti aukų. Gražų pavyzdį yra jau parodžiusi New Yorko stud. at-kų draugovė, pati pirmoji atsiuntusi LITUANUI savo auką.

PIRMASIS MŪSŲ KREPŠINIO TRIUMFAS

Atrodo, buvo taip neseniai, bet nuo to atmintino įvykio jau spėjo prašvilpti dvi dešimtys metų. Kai 1937 m. balandžio 30 d. Kauno geležinkelio stoty į Rygos traukinį įlipo tuzinas lietuvių krepšininkų, niekas nė nesvajėjo, jog gegužės 7 d. tie žaidikai bus laimėję Europos pirmenybes ir galės grįžti triumfe.

Rygoje ruošiamos pirmenybės buvo antrosios. Pirmąsias, 1935 m. Ženevoje, buvo laimėję latviai. Ši kartą suvažiuavo aštuonios rinktinės. Nestigo spėliojimų, kas bus naujuoju Europos krepšinio meistriu. Daug vilčių duota Latvijai ir Estijai, bet nestigo balsų ir už Čekoslovakiją, Prancūziją bei Italiją. Tik apie lietuvius, pirmą kartą dalyvaujančius, neužsiminta nė pusžodžiu. Pagaliau, ir patys lietuviai nežinojo savo pajėgumo skalės, nes ruošėsi užsidarę, be reklamos ir nebuvo su kuo palyginti.

Pirmąsias rungtynes Lietuvai teko žaisti prieš Italiją. Mūsų šiek tiek patiekė pirmąjį netikėtumą ir nugalėjo pietiečius 22-20. Lietuviai žaidė be pakaitų ir sukovėjo pasiryžusiai bei atkakliai. Pergalė kukli, bet ji lyg lūžis į gerąją pusę —

tai pirmosios lietuvių laimėtos tarpvalstybinės rungtynės krepšinio istorijoje. Lietuvos naudai taškų pelnė: Talzūnas (12), Puzinauskas (6), Žukas (3), Kriaučiūnas (1), Baltrūnas. Iš Rygos sporto salės (2300 žiūrovų) Lietuvos pergalė gaivališkai nuskambėjo per miestą, o užsienio žurnalistai telegramomis, telefonais ir laiškais šią staigmeną paskleidė po pasaulį.

Iš kur tokia pažanga ir per tokį trumpą laiką? Cituojant tuometinę lietuvių spaudą, atsakymas toks: "Darbas, didelės pastangos ir, vyriausia, malonūs ir brangūs svečiai Amerikos lietuviai, kurie su pagirtinu nuoširdumu paėmė mūsų vyrus lavinti. Šitas faktas, kelias pagarbą ir padėką, ne tik verta, bet ir reikia nuolat ir be jokio perdėjimo nustatyti" (J. Kusa).

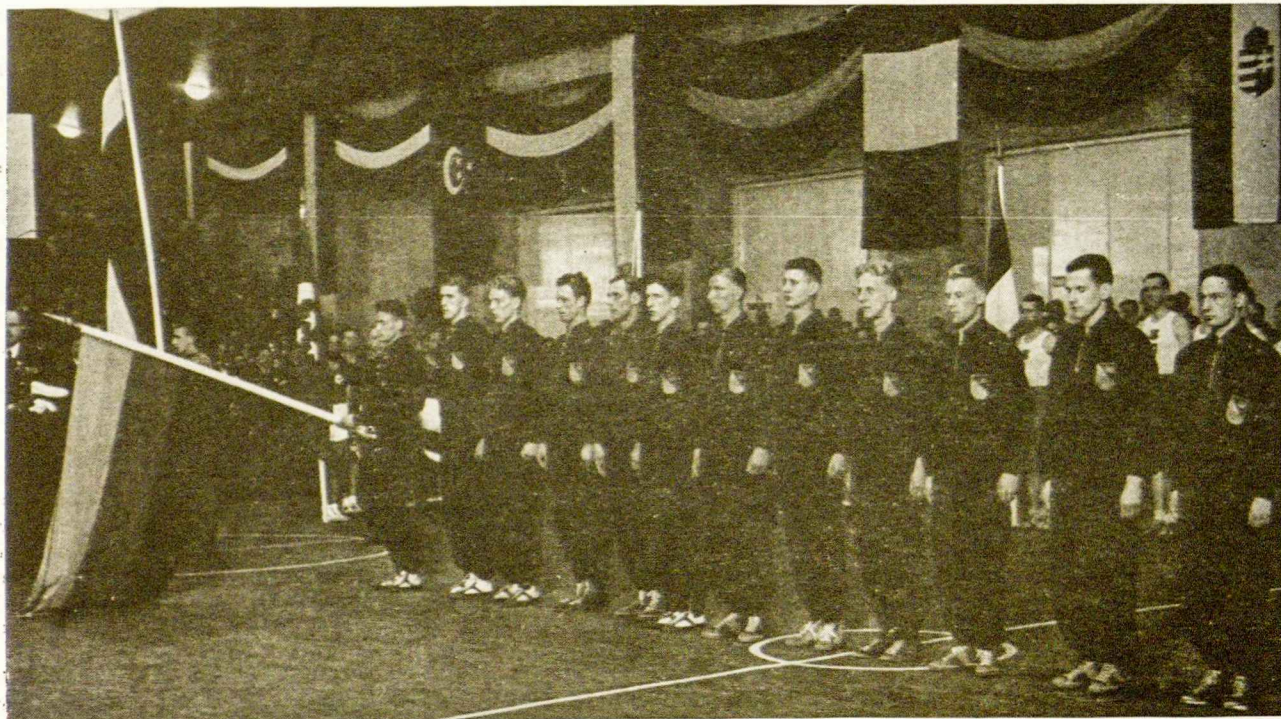
Antrose rungtynėse Lietuva įveikė Estiją 20-15. Kriaučiūno nuomone, tai buvo itin sunkios rungtynės. Per jas prancūzų žurnalistai negalėjo atsigerėti mūsų taktika ir tarpusavy nuolat kartojo: Štai kur tikrasis krepšinis".

Nugalėjusi Egiptą 21-7, Lietuva savo grupėje užėmė pirmąją vietą ir įėjo į pusiaubaigmenę. Kitoj gru-

pėj Prancūzija ir antroji vietoj liko Lenkija. Ligšiolinis meisteris, Latvija, pasirodė silpniau ir į baigminius žaidimus taip ir nepateko.

Pažymėtinas faktas, kad Lietuvos rinktinė nesiekė rekordinio taškų santykio, bet sistemingai raškė pergales ir tausojo jėgas tolesnėms kovoms. Šis planas pasirodė esąs teisingas, nes pusiaubaigminėje dvikovėje prieš Lenkiją prireikė mobilizuoti visas jėgas atsargai. Lenkai žaidė panašiai, bet iš pat pradžių mūsų šiek tiek vedė ir tik pirmojo kėlinio pabaigoj atlyžo, leisdami priešininkams ne tik prisivytį, bet ir vesti dviem taškais. Entuziazmas buvo lenkų pusėje ir lietuviams atėjo baugios valandėlės. Tada kapitonas Kriaučiūnas moraliai pastiprino žaidikus ir pasakė: "Vyrai, dabar pradėkime iš naujo!" Kėlinys baigtas lygiomis, 18-18, o po pertraukos lietuviai sugriebė iniciatyvą ir tvirtai laimėjo pasekme 32-25.

Kitose pusiaubaigminėse rungtynėse Italija (antroji vieta mūsų grupėje) parklupdė Prancūziją 36-32 ir baigmėje lietuviai po dramatinės kovos jau antrą kartą įveikė Italiją 24-23. Antro kėlinio vidury

Lietuvos krepšinio rinktinė Europos pirmenybėse Rygoje, 1937 m. (iš kairės): šačkus, Baltrūnas, Puzinauskas, Talzūnas, Kriaučiūnas, Andriulis, Mažeika, Nikolskis, Žukas, Kepalas, Daukša, Petrauskas.

mūsiškiai už baudas neteko Talzūno, bet pergalę iškovoti pavyko ir be geriausio taškų medžiotojo.

Talzūnas, tąsyk neįprasto metimo (sukantis) specialistas, per penkias rungtynes Lietuvos naudai surinko 69 tšk. Jam talkininkavo: Kriaučiūnas (17), Puzinauskas (16), Žukas (14), Andrusis (3).

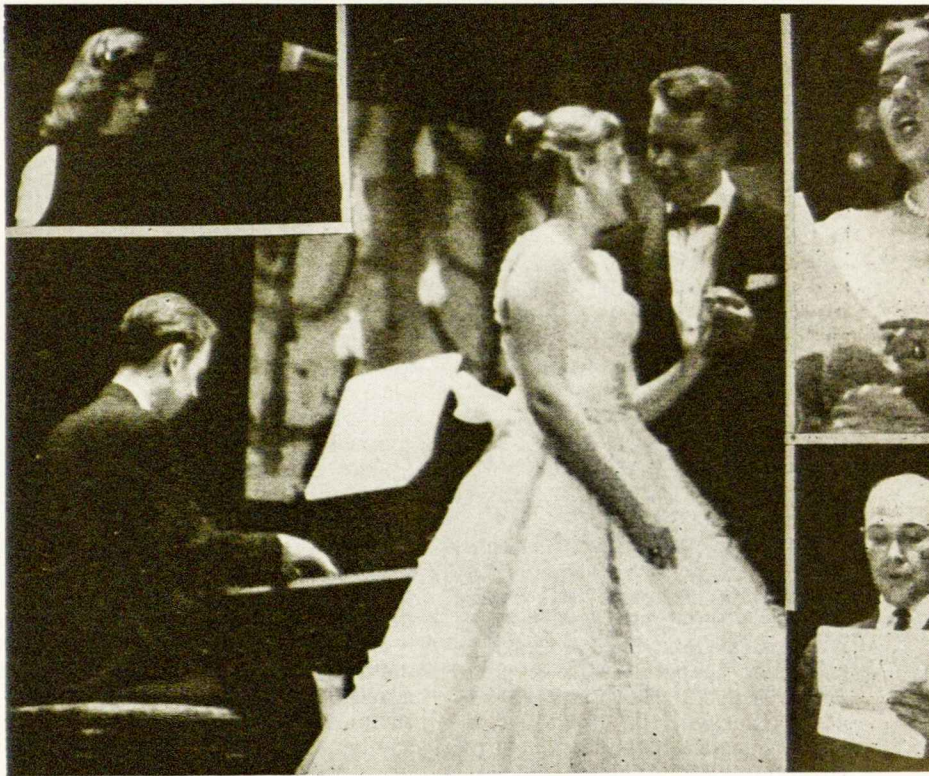
Lietuva — Europos krepšinio meisteris! Skambėjo kaip pasaka, bet ši pasaka 1937 m. gegužės 7 d. buvo virtusi tikrove. Analizuojant šią stambią pergalę, buvo akcentuojama, jog po pirmojo laimikio prieš Italiją, mūsiškiams gimė vidujinis pasitikėjimas savo jėgomis, kuris vėliau turėjo bene lemiamą reikšmę. Pagaliau, po pirmenybių žaidikams atrodė, jog tai nieko ypatingo, tik jautė pareigą ir atsakomybę būti vertiems meisterio vardo ir ateity.

Kitas veiksnys, daug įtakojęs mūsų sekmei, tai jaunas žaidikų amžius ir dėl to mažas garbingos praeities patyrimas. Tai vertė visus pildyti tai, kas buvo vadovybės nutarta ir įsakyta. Drausmės, susiklausymo atžvilgiu mūsų vyrai parodė tikrai pasigėrėtiną pavyzdį. Be to, su lėšomis nebuvo skaitomasi — žaidikai turėjo geriausią, kas tik buvo įmanoma. Tai didino gerą jų psichinį nusiteikimą. Neužmirština ir moralinė parama iš visuomenės. Krepšininkai Rygoj ją giliai jautė ir dėjosį širdin.

Tačiau svarbiausias dalykas — praeities pamokos. Amerikiečiai lietuviai, Dr. Kostas Savickas ir Pranas Lubinas, 1936 m. JAV olimpinės komandos dalyvis, davė mums krepšinio žaidimo pagrindus, kuriuos vėliau patobulino Juozas Žukas. Kriaučiūnas, dėl savo rytietiškų veido formos mūsiškių vadinas Abdula, buvo idealus kapitonas, o nedaug kalbą, bet vis besišypsantis Talzūnas — geriausias šaulys, ypatingai nepagalėjęs lenkų, kuriems įkrovęs 21 tašką.

Lietuvos Kamuolio žaidimų Sąjungos pirmininkas Dr. A. Jurgelionis po pergalės duotą spaudai pasikalbėjimą taip baigė: "Gal krepšinyje atrasime tą tašką, kuriame galėsime ir toliau tarti savo svarų ir stiprų žodį. Dar daugiau — Europos pirmenybės parodė, kad mes dažnai nemokame save vertinti ir dėl to daug nustojaime. Su geromis sąlygomis ir čia turės daug kas geron pusėn pasikreipti. Ir Dievui dėkui, kad tos sąlygos Lietuvoje nuolat gerėja, kartu keldamos mūsų sportinį lygį ir teikdamos visuomenei tyro džiaugsmo".

Išgirdęs apie lietuvių laimėjimą, vienas 72 metų žmogus šokinėjo iš džiaugsmo kaip vaikas (iš vieno profesoriaus telegramos į Rygą — jis pats ją ir rašė). Rungtynės su lenkais suardė rimtą Vytauto Didžiojo Universiteto profesorų po-

Ateities koncerto dalyviai: dainuoja A. Gaigalaitė ir P. Zaranka. Prie pianino D. Lapinskas. Viršuj: D. Papievytė. Šone: G. Buračaitė ir P. Jurkus. Nuotr. G. Peniko

ATEITIES KONCERTAS

Ilgai lauktas pavasarinis Ateities koncertas, pirmasis šiais metais, įvyko 1957 m. gegužės 11 d. Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne. Suvažiavo jaunuimio ir vyresniųjų ne tik iš New Yorko, bet ir iš apylinkinių miestų.

Programą išpildė jaunos ateitiniųkų meninės jėgos. Iš Detroito atvažiavęs solistas Pranas Zaranka ir Audronė Gaigalaitė iš Philadelphijos padainavo liaudies dainų

ir ištraukų iš įvairių operų. Jiems akompanavo Diana Papievytė iš Hartfordo, ir pianistas Darius Lapinskas iš Bostono, kuris taip pat paskambino keletą savo puikių kūrinų. Genutė Buračaitė paskaitė savos kūrybos, o laureatas Paulius Jurkus pradžiugino klausytojus paskaitydamas savo legendą iš Vilniaus senovės.

Po koncerto, grojant Joe Thomas orkestrui, buvo smagiai pasilinksminata.

sėdį. Pagyvenę, pražilę asmenys svarstė rimtus vieno universitetinio pastato statybinius reikalus. Tik štai kažkas pranešė, kad Rygoj lietuviai supylė lenkus. Profesoriai pašoko, ėmė ploti, šaukti valio. Entuziazmui atvėsus, toliau posėdžiauti nebuvo nuotaikos. Kai lietuviai paskutinėse rungtynėse žaidė su italais, Kauno Valstybės Teatre buvo vaidinama opera "Žydė". Didysis sportininkų bičiulis Kipras Petrauskas išėjo į sceną pranešti džiugios naujienos. Paskelbus, jog Lietuva meisteris, operos orkestras sugrojo Lietuvos himną, kurį visi teatre buvusieji drauge sugiedojo.

Lietuvos moksleivių numylėtinis buvo rinktinės dalyvis Zenonas Puzinauskas, Kauno Jėzuitų gimnazijos abiturientas. Po pergalės jam buvo pranešta, jog švietimo

ministeris ta proga jį atleido nuo baigiamųjų egzaminų. Beje, Puzinauskas gimnazijoje buvo vienas iš pirmųjų moksleivių ir Rygoj, atrodė, sunkiau turėjo darbuotis krepšinyje, nei būtų turėjęs Kaune, besiruošdamas abituriento egzaminams...

Krepšininkai grįžo į tėvynę tautiniais didvyriais. Joniškyje, prie Latvijos — Lietuvos sienos, susirinko masė žmonių, o mergaitės nuo pat saulės tekėjimo pynė žalumynų vainikus. Žaidikai buvo apkrauti gėlėmis ir lydimi džiaugsmu spindinčiais veidais. Kaune, prie Kūno Kultūros Rūmų, krepšininkus vyriausybės vardu pasveikino ministras pirmininkas J. Tūbelis, o po to nugalėtojai Karo Muziejaus sodely uždėjo vainiką žuvusiems dėl Lietuvos laisvės.

ATSKLEISTA KNYGA

KNYGOS APIE MARIJĄ

Džiaugsmo giesmėje „Magnificat“ Marija pranašingai kalbėjo, kad „visos kartos vadins mane palaiminta“ (Luk. 1, 48). Krikščioniškoji istorija paliudijo šiuos Marijos žodžius gražiausiais meno kūriniais, himnais, giesmėmis, knygomis, studijomis — vis tai žmogiškos pastangos geriau pažinti dangiškąją Motiną. Į tokių liudytojų eiles jungiasi ir lietuviai autoriai, spausdintu žodžiu bandydami gvildinti Palaimintosios gyvenimą ir dorybes.

Pernai metais šiuose puslapiuose minėjome vysk. V. Brizgio knygą „Marija danguje ir žemėje“ (Chicago, Ill., 1956), gi šiemet, belaukiant žiedais pasipuošusio gegužio, iš spaudos išėjo kun. dr. Juozo Prunskio „Motina Gailestingoji“ (Chicago, Ill., 1957, Lietuviškos Knygos Klubo leidinys, 119 psl., viršelyje — Fra Angelico Nukryžiamumo freskos detalė). Šią knygutę apie Mariją autorius skiria „savo motinai, Sibiro kankinei, kuri prie žiedais išpuošto namų altorėlio gegužės mėnesio maldomis ir giesmėmis išmokė mylėti Mariją ir įieškoti sustiprinimo ir vilties Jos gailestingume“. Tokia nuoširdi ir jautri dedikacija yra brangi ir kiekvienai lietuviškai širdžiai, suaugusiai su gegužinėmis pamaldomis ir jų pakilia nuotaika.

Kun. J. Prunskio knygelė „Motina Gailestingoji“ nebando leisti į sunkias marijologines problemas. Tai greičiau kasdieninio gyvenimo pavyzdžiai, kibirkštys, bandančios skaitytoją ar klausytoją širdyje įžiebtį kaitresnę meilę dangiškajai Motinai. O pagaliau ir pati knygutė taikyta daugiau praktiniam reikalui — gegužinių pamaldų skaitymams, skirtiems trumpai, populiariu žodžiu žadinti Marijos meilę — paramą žmogui net ir sunkiausiose valandose (plg. psl. 84). Autorius šį tikslą pasiekė ir prartino lietuviškąją literatūrą apie Mariją.

Nauju požiūriu apie Mariją rašo kun. Stasys Yla leidinyje „Vainikuotoji Šiluvė“ (Immaculata Press, Putnam, Conn., 1957, psl. 15). Čia autorius trumpai, suglaustai aprašo Marijos apsišventinimą Šiluvoje 1608 m., „kai piemenys ganė bandą netoli to akmens, kur kitados stovėjo katalikų bažnyčios altorius. Aplinkui buvo ariama ir sėjama žemė, o pakaitų metais dirvnuojanti ir ganoma. Ant to akmens piemenys pamatė Moteriškę su Kūdikiu. Ji buvo gražiais puošniais drabužiais, be jokio apdan-

galo ant galvos, ir atrodė liūdna, verkianti“ (psl. 6).

Šiluvė Madona, padėjusi lietuvių tautai nugalėti kalvinizmą, carinės vergijos kėslus ir kitokius ilgų metų vargus, stiprina lietuvių ir emigracijoje, kur dygsta nauji Šiluvės kulto židiniai: Chicagoje, Marquette Parke lietuvių parapijoje, Nekalto Prasidėjimo Seserų Putnamo sodyboje, tėvų salelių statomoj Šiluvės koplyčioje prie Cedar Lake, Indianoje ir kitur. Lietuviai menininkai, dailininkai, poetai, rašytojai naujais kūriniais ryžtasi atkurti lietuvių širdyse Šiluvės Madonos paveikslą, tokį mielą ir brangų Marijos žemės vaikams.

Reikia tikėtis ir laukti, kad kitais metais, kai bus minima Šiluvos apsišventinimo 350 metų sukaktis, lietuvių sulauks daugiau literatūros ir meno kūrinių, vaizduojančių Šiluvos Mariją, parodys ją ir kitiems, nes „būtų mūsų kaltė, jei pasaulis ir toliau nieko arba labai mažai težinotų, ką Marija yra padariusi tikėjimui išgelbėti mūsų tautos ir artimuose mūsų kaimynuose“ (psl. 15).

IŠEIVIO PORTRETAS

K. C. Cirtautas, *THE REFUGEE. A Psychological Study*, Meador Publishing Co., Boston, Mass., 1957, 166 psl.; kaina 3.00 dol.

Epochos vaizdas paprastai atspindi to amžiaus literatūroje. Šio amžiaus chaosas ašaromis žvilga išeivių poezijoje. Jo tragedija pasireiškia ir dramatiškuose siužetuose ir nejaukios dabarties realybės vengime, su pasigėrėjimu atskleidžiant skaidresnių laikų nuotakose. Tremties filosofai apmąsto žmogaus išbloskimo problemas ir kartu su O. Milašiumi prašo Aukščiausiąjį suteikti išbloskijam kasdieninės vilties.

Prieš septynetą metų Vokietijoje pasirodė dr. Cirtauto studija „Portrait des Heimatlosen“, kurioje autorius apibūdino pirmąjį pabėgėlio odisėjos dalį — nuo savos pastogės netekimo iki prisiglaudimo pasekmių svetimoj žemėj. Malonu pastebėti, jog ši studija susilaukė aukšto įvertinimo mokslininkų sluoksniuose. Šiais metais JAV-se išleista platesnė studija anglų kalba — „The Refugee“. Tai benamio portretas, papildytas tolimesne drama ir asimiliacijos problema.

Šiame veikale dr. Cirtautas ana-

Palikus gražiuosius Šiluvos laukus, kur prieš 350 metų verkė Marija ir kvietė garbinti jos dieviškąją Sūnų, štai skaitytojas vedamas į pietinę Italiją, į Sicilijos miestą Syrakūzus, kur 1953 m. rugsėjo 29, 30, 31 ir rugsėjo 1 dienomis pagarsėjo „Verkianti Madona“: darbininko Jannuso šeimoje kabėjo kuklūs Marijos paveikslas, iš kurio veržėsi ašaros. Sicilijos vyskupai ir Palermo kard. Ruffini 1953 m. gruodžio 12 d. oficialiai paskelbė, kad dėl paveikslo ašarojimo negali būti abejojimo. Be to, toje vietoje pažadėjo pastatyti Marijos šventovę. Visą šį stebuklingą įvykį aprašė kan. dr. Ottavio Musumeci knygoje, kurią į lietuvių kalbą išvertė Matas Pulauskas, M.I.C. (*Verkianti Dievo Motina Syrakūzuose*. Išleido Marijonų Kongregacija. Spausdino Liet. Katal. Spaudos D-jos spaustuvė Chicago, Ill., 1957 m., 108 psl. Kaina 2 dol.).

Visos 3 čia paminėtos knygos apie Mariją yra naujas įnašas į lietuviškąją marijologinę literatūrą ir padeda giliau suprasti šių dienų kryžkeles, dvasios kovas, kurias šv. Tėvas Pijus XII trumpai taip nužymi: „Marija lieja ašaras dėl tiek savo sūnų, kurie kitados buvo ištikimi, o šiandien bėga paskum netikrus mirazus Dievo priešų eilėse“.

J. Gulbinas

lizuoja šių laikų benamio bruožus iš psichologinės pusės. Jis žvelgia į žmogų, netekusį savo „genius loci“, kaip į asmenį su visuomeninėmis bei tikėjimo apraiškomis. Autorius tiria pagrindinius benamių tipus, apžvelgdamas jų nevirtį, apatiškumą, žlugimą ir apsvaistymą jų atsivertimo bei naujose sąlygose apsisprendimo problemas.

Dr. Cirtautas nesiriboja vienos grupės ar tautos išeivių tragedija. Jis kuria bendrą šių laikų išbloskitojo vaizdą, kurio tonai paliečia visą eilę benamio tipų nuo savanoriško išeivio iki modernaus politinio tremtinio. Tipų bruožų tapatybę autorius vartoja platų teputą ir nepagaili dramatiinių dažų vidujinėms apraiškoms. Tai patiesina ir leidinio apimtis, o taip pat ir komplikotas žmogaus vidus, kurio tikslesnės detalės gali išryškėti tik individualiniame portrete.

Vis dėlto tenka pastebėti, jog kai kurios Dr. Cirtauto išeivių mintys gali atrodyti netikslios, ar bent keistos patiems išeiviams. Nejaugi išeivis ūkininkas, kurio minty jo kviečiai dar vis siūbuoja, sąmoningai stengiasi tą viziją iš savo minties išstumti? Argi profesorius, kuriam dabar tenka plytas

Vyčių ir ateitininkų vadovybių pasitarimas bendro darbo reikalu š. m. kovo mėn. 30 d. Worcester, Mass., kuriame buvo sutarta vyčių ir ateitininkų glaudaus bendradarbiavimo ir vieningo darbo gairės. Iš kairės į dešinę sėdi: Sigitas Bobelis, kun. A. J. Kontautas, W. Chinik, Vyčių Pirmininkas, P. Grendal, prof. Simas Sužiedėlis, Ateitininkų Federacijos Vadas ir dr. J. Leimonas. Stovi: L. švelnis, E. Daniels, J. Daniels ir J. Sakaitis.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LAIŠKAI LIETUVIAMS. Tėvų Jėzuitų leidžiamas žurnalas. 1957 m. balandžio mėn. leidinys. Redaguoja Juozas Vaišnys, S. J.

JAUNIMO ŽYGIAL. Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos Jaunimo Sekcijos leidžiamas žurnalas. Vyr. redaktorius — Algirdas Kasulaitis. 1957 m. 1 Nr. Leidžiamas keturis kartus metuose.

Kun. dr. Juozas Prunskis. MOTINA GAILESTINGOJI. Skaitymai apie Mariją kiekvienai mėnesio

nešioti, nenori tikėtis, jog ateis laikas, kada jis savas žinias vėl galės paskleisti universiteto klasėse? Ar gi tautiečiai, kurie ne savo noru gimtąją žemę prarado, ryžtasi sugrįžimo vilties atsisakyti ir patapti "pasaulio piliečiais"? Ši viltis svarbus ir neignoruotinas veiksnys tremtinių daugumoje.

Veikalo pirminė paskirtis, atrodo, yra supažindinti čia buvę su imigranto dalia. Jaudinantis išėjimo kryžiaus kelias atskleistas gyva, aiškia ir paprasta kalba. Tačiau šis kalbos paprastumas nenuvertina leidinio kaip mokslinio veikalo. Garsus amerikiečių sociologas P. Sorokin, parašęs šiai studijai įvadą, teisingai pastebi, jog tik labai mažas skaičius veikalu tesugebėjo taip puikiai pavaizduoti pabėgėlio vidujinį pasaulį. Anot prof. Sorokin "The Refugee" yra svarbus ir aktualus veikalas, sprendžiantis vieną iš pačių svarbiųjų šio amžiaus problemų.

Kest. J. K.

dienai. Lietuviškosios Knygos Klubo leidinys. 1957 m. Kaina \$1.30.

JAUNYSTĖS KELIU. New Yorko moksleivių ateitininkų laikraštis. 1957 m. gegužės 11 d. leidinys.

NOUVEL HORIZON. Mėnesinis centrinės Europos krikščionių demokratų laikraštis. Telpa straipsniai apie Pabaltijo tautas. Kovo mėn. leidinys.

*

Ant. Razma, M.D., Wilmington, Ill., Ateitininkų Federacijos planams vykdyti atsiuntė 25.00 dol. auką. Savo lydimam rašte pažymi, kad išklauses Federacijos gener. sekretoriaus pranešimo ASS konferencijoje Chicagoje įsitikino, jog Federacijos Valdyba yra numaciusi daug ir didelių darbų atlikti, tik maža kas juos finansiškai remia. Tikis, kad ši maža jo auka paskatins ir kitus paremti Federacijos darbus finansiškai.

SEPTINTASIS "DRAUGO" ROMANO KONKURSAUS

Dienraštis "Draugas", talkininkaujant "Draugo" Bendradarbių Klubui, skelbia naują lietuviško romano konkursą, kurio paskutinė data yra 1957 m. gruodžio 1 diena. Geriausiam romanui bus skiriama tūkstančio dolerių premija. Kūrinio siužetą pasirenka pats autorius, ir perrašęs mašinėle (nemažiau kaip 200 knygos puslapių), siunčia Romano Konkurso Komitetui, c/o "Draugas", 4545 W. 63 Street, Chicago 29, Ill. Sprendimo bešališkumui patikrinti, autoriai turi pasirašyti slapyvardžiu, o at-

SAS BARUOSE

• Šiais metais SAS vasaros stovykla bus rugsėjo mėn. pradžioje L.R.K. Fed. stovyklavietėje. Draugovių valdyboms yra išsiuntinėtos anketos, kuriose atsiklausima kuris laikas būtų patogiausias draugovės nariams. Jos turėtų kaip galint greičiau būti grąžintos Algiui Gečiauskui, 913 Ruscomb St., Philadelphia, Pa.

• Rugpjūčio mėn. pradžioje San Salvadore, Centrinėje Amerikoje, įvyks Pax Romana Suvažiavimas. Šiame suvažiavime SAS atstovaus dr. Vyt. Vygantas.

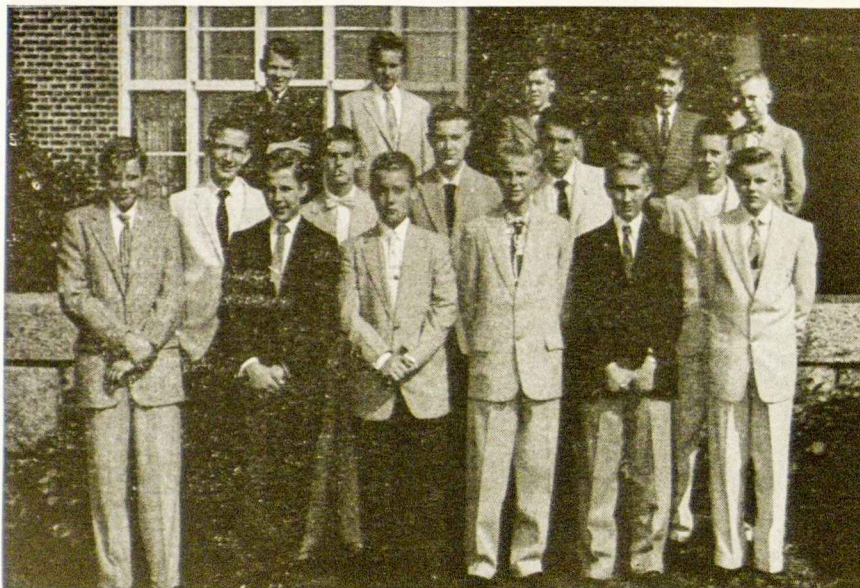
• Centro Valdyba nuoširdžiai ragina visus SAS narius kuo aktyviausiai dalyvauti Jaunimo Kongrese Chicagoje.

• Ryšium su Lituanus skelbiamu vajumi, visos draugovių valdybos yra prašomos stipriai pabrėžti savo nariams sunkią Lituanus finansinę padėtį, ir kiek galint prisidėti prie lėšų telkimo, jas siunčiant: Lituanus, 916 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, New York.

• Rugpjūčio 20—30 dienomis University of Michigan National Students Association šaukia dešimtąjį tarptautinį studentų kongresą, į kurį ir SAS siųs atstovą.

• Visiems SAS nariams Centro Valdyba linki linksmų ir pilnų poilsio atostogų, dėkoja už nuoširdų darbą, ir tikisi su visais pasimatyti vasaros stovykloje.

skirame uždaramė voke pažymėti savo tikrąją pavardę ir adresą, ten pat įrašant romano antraštę ir pasirinktą slapyvardį.

Pranciškonų Gimnazijos Kennebunkporte mokiniai.

PRANCIŠKONŲ GIMNAZIJA KENNEBUNKPORTE

Lietuvos pranciškonų vienuolynus ir jų Kretingos gimnaziją Rusijos komunistams panaikinus, lietuviai pranciškoniai įsikūrė JAV ir Kanadoje. Darbuodamiesi lietuvių tarpe ir jų aukomis remiami, jie užėmė įvairiausius lietuviškojo darbo barus. Pirmieji Lietuvos mokyklų steigėjai ir tremtyje ėmėsi rūpintis lietuviškojo jaunimo auklėjimu. Vos įsikūrę tinkamesnėse patalpose Kennebunkporte, tuojau atidarė berniukų stovyklą, kurioje kiekvieną vasarą lietuviškoje aplinkoje atostogauja per 80 lietuvių berniukų.

Pagaliau praeitų metų rudenį pranciškonų vadovybė atidarė ir grynai lietuviams skirtą berniukų gimnaziją. Norėdami patenkinti lietuviškojo jaunimo troškimą mokytis lietuviškoje gimnazijoje ir prisilauginti sau naujų kandidatų, pranciškoniai mokyklos atidarymui rimtai ruošėsi. Pirmiausia paruošė savo mokytojus, svečių namuose įrengė klases ir bendrabučiu patalpas, įtaisė fizikos kabinetą ir biblioteką, dėl to jau pirmaisiais mokslo metais gimnazija gavo valdžios mokyklų teises.

Pradžioje buvo susirūpinta ar įvertins lietuviai šį pranciškonų užsimojimą, ar leis savo vaikus į tolimą Kennebunkportą, ar žavėsis jaunimas pranciškonais idealais. Mokyklai kandidatų ieškoti buvo paskirtas jaunas kunigas. T. Paskalis Sabas, O.F.M., kuris rado didelį lietuvių klebonų, seselių mokytojų bei tėvų pritarimą ir vaikų norą mokytis pranciškonų mokykloje ir net tapti pranciškonais. Taip prasidėjus mokslo metams į mokyklą susirinko 17 berniukų: gimusių JAV ir atvykusių iš trem-

ties. Mokslas prasidėjo visu rimtumu. Ta pati programa, kaip ir kitose JAV gimnazijose ir dar su lituanistinių dalykų priedu, už kuriuos taip pat valdžios pripažįstami laipsniai. Apie mokslo rimtumą jau Kalėdų atostogų metu patys moksleiviai kalbėjo savo draugams: "Kas tingi mokytis, tas tegul nė nebando stoti į pranciškonų gimnaziją".

Mokykloje stengiamasi sudaryti lietuvišką nuotaiką ir palankias lietuviškumui skleistis aplinkybes. Koplyčia, klasės ir bendrabučio patalpos papuoštos lietuvių dailininkų paveikslais. Be lituanistinių dalykų klasėje, patys moksleiviai, mokytojų padedami, pracistais mokslo metais surengė 16 vasario, šv. Kazimiero ir tėvo rektoriaus vardadienio minėjimus, kuriuose jie sakė kalbas, deklamavo eilėraščius ir vaidino lietuviškus scenos vaizdelius. Ateinančiais mokslo metais, veikiant jau dviems gimnazijos klasėms, moksleivių idealizmui žadinti ir jų kūrybinėms galioms ugdyti bus įkurta ateitininkų kuopa, literatų būrelis ir galimybės susidarius, žadama leisti gimnazijos laikraštėlį. Kadangi pagal seną patarį: "sveikame kūne, sveika siela" ir kadangi mūsų jaunimas labai žavisi sportu, dėl to ir šioje srityje kas metai bus sudaromos vis geresnės sportui klestėti sąlygos.

Jaunimas mokosi, žaidžia ir ruošiasi gyvenimui nuolatiniame vienuolių priežiūroje, kurie jiems visur tėviškai padeda ir pamoko. Maistu visi patenkinti. Jis sveikas, maistingas ir lietuviškai paruoštas. Visas mokslas ir išlaikymas metams tik \$300.00. Neturtingiems mokestis sumažinamas, o kartais

SIDNĖJUS, AUSTRALIJA

Šių metų kovo 24 d. p. Grosų bute įvyko Ark. J. Matulaičio kuopos susirinkimas. Atsilankė gražus būrys jaunimo. Susirinkime buvo skaityta referatų, dainuota ir aptarti einamieji reikalai. Taip pat buvo atsisveikinta su idėjos broliu Povilu Martūzu, kuris išvyko į Romą, šv. Kazimiero kolegiją, ruošti kunigystei. Atsisveikinimo žodį tarė pirmininkė Dalia Grosaitė, prisiminimui įteikdama knygą "Laivai palaužtom burėm".

Gegužės 12 d. ateitininkai ir skautai surengė motinos dienos minėjimą, kuris prasidėjo šv. mišiomis. Mišias laikė ir gražų tai dienai pritaikytą pamokslą pasakė kun. P. Butkus. Ateitininkai ir skautai bendrai priėmė komunią. Minėjimo programoje dalyvavo jaunos jėgos. D. Grosaitė paskaitė paskaitėlę, kurioje ji prašė motinas padėti savo sūnums ir dukroms užaugti tikrais lietuviais. D. Andriejūnaitė ir E. Lasaitis išpildė duetą "Oi kur buvai, dieduk mano". Į rimtį ir susimąstymą nukėlė gyvasis paveikslas "Lietuva". Dar parodė akordeonų trio ir choras su lietuviškų dainų pyne. Minėjimą uždarė abiejų organizacijų dvasios vadas, kun. P. Butkus, pasidžiaugdamas gražiai suorganizuota ir puikiai pasisekusia švente.

Gegužės 19 d. ateitininkai su ruošė paskaitą "Jaunimas laiko bėgyje". Ateitininkai ir svečiai tą vakarą dalyvavo gegužinėse pamaldose. Po pamaldų visi susirinko į salę išklausyti dr. A. Mauračio paskaitos. Jaunimas rodė didelį susidomėjimą šia paskaita. Po paskaitos sekė gyvos diskusijos. Vakaras užbaigtas pasilinksminimu.

D. G.

Jie ir visai atleidžiami nuo mokesčio. Šį rudenį gimnazijoje jau veiks dvi pirmosios klasės, dėl to norintieji šioje mokykloje mokytis gali stoti į pirmą ir į antrą klasę. Tuo reikalu jie turi rašyti gimnazijos rektoriui prašymus sekančiu adresu: Tėv. Jurgis Gailiusis, O.F.M., Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine. Kadangi vietų nedaug, norintieji mokytis pranciškonų gimnazijoje tegul jau dabar neatidėliodami siunčia savo prašymus.

Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.

HARTFORDO ATEITININKAI

Hartfordo ateitininkai susibūrė prieš septyneris metus. Jų pirmasis pirmininkas buvo Juozas L. Navickas, o jam talkininkavo Regina Rauchaitė-Dapkienė ir Eugenijus Orentas. Vienas iš uolių pačių pirmųjų organizatorių buvo Juozas Giedraitis. Didėjant narių skaičiui, kuopa pasiskirstė į sendraugių, studentų ir moksleivių vienetų, kurie veikia kiekvienas skyriumi, kai kada suruošdami ką nors didesnio bendromis jėgomis.

Šį pavasarį, gegužės 19 d., buvo suruošta bendra ateitininkų šventė. Ateitininkiška tradicija sekmdienio rytą visus sukviatė į bažnyčią, bendrosios šv. Komunijos. Po pietų Hartfordo lietuvių parapijos mokykloje buvo iškilingas susirinkimas, kuriame be ateitininkų dalyvavo ir svečių, jų tarpe pasižadėjimą davusių tėvai. Trumpu žodžiu studentų draugovės pirmininkas A. Giedraitis atidarė susirinkimą. Į garbės prezidiumą buvo pakviesti kun. dr. V. Cukuras, studentų sąjungos Centro Valdybos atstovė D. Karaliūtė, Waterburio ateitininkų atstovas A. Žemaitis, Worcesterio ateitininkų atstovas A. Gražulis.

Susėdus prezidiumo svečiams, bu-

vo perskaitytas egzaminų komisijos protokolas, pagal kurį studento ateitininko pasižadėjimą buvo leista duoti A. Giedraičiui, B. Empakerytei, R. Kriščiokaičiui ir D. Papievytei. Pasižadėję gyventi Kristaus idealu, naujieji studentai ateitininkai sukalbėjo ateitininkų credo ir pasirašė po pasižadėjimo tekstu. Tada buvo sugiedotas ateitininkų himnas.

Pasižadėjusius pirmiausiai sveikino kun. dr. V. Cukuras, linkėdamas sekti Kristų, tiesti naujus kelius. Centro Valdybos atstovė D. Karaliūtė sveikino ir ragino nelikti stebėtojais, žiūrovais, bet tapti derytojais tarp senos ir naujos kartos. Waterburio ateitininkų vardu sveikino A. Žemaitaitis, Worcesterio — A. Gražulis. Pasižadėjimą davusių vardu į susirinkusius kreipė R. Kriščiokaitis, išreikšdamas džiaugsmą tapus tikru organizacijos nariu ir pažadėdamas neapvilti tų, kurie iš jų tikisi naujų jėgų ir daug pasiaukojimo. Tolimesnėje programos dalyje Juozas Navickas skaitė paskaitą "Ateitininkija — bendruomenė".

Po rimtosios programos dalies, svečiai buvo pavaišinti prie kuklaus vaišių stalo, o toliau sekė jaukus pasilinksminimas. E.

NEW YORKO ATEITININKŲ ŠVENTĖ

Ateitininkų švenčių mėnesyje ir New Yorko ateitininkai nutarė suruošti savo šventę. Geg. mėn. 11 d. Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje prel. M. Krupavičius laikė šv. mišias. Paskui perėjom į parapijos salę bendriems pusryčiams. Po pusryčių įvyko iškilingas posėdis, kurio metu apie 15 moksleivių ir dvi studentės davė įžodį. Įžodį priėmė kun. Pakalniškis ir kun. V. Pikturna. Ateitininkų ženklukus prisegė prof. S. Sužiedėlis.

Po prel. M. Krupavičiaus sveikinimo žodžio sekė Fed. Vado paskaita. Iškilingam posėdžiui pirmininkavo kol. V. Skrupskelytė, o sekretoriavo kol. T. Masionytė. Šventė buvo organizuojama studentų draugovės, bet pusryčius parengė moksleivių kuopos narės.

I. K. S.

NAUJA MOKSLEIVIŲ AT-KŲ KUOPA

Balandžio 14 d. Omaha, Nebr., įsteigta moksleivių at-kų kuopa. Valdybon išrinkta F. Pobilionytė — pirm., V. Ribokaitė — sekr., Pocevičius išd. Kuopą aplankė stud. Ričardas Kontrimas iš Ames, Iowa ir žada toliau padėti veikti.

PAVASARIS MT. ST. JOSEPH, OHIO, KOLEGIJOJE

Kas nutiko ant švento Juozapo Kalno? Kalnų nenuvertėm, pasaulio nenustebinom, bet laiko visiškai dykai irgi nepraleidom.

Paminėjom Vasario 16-tąją. Kolegijos Foreign Culture Club vasario mėnesio susirinkimas buvo pašvęstas susipažinti su Lietuva. Išnagrinėjom septynis aspektus iš Lietuvos kultūros, kuriuos kiekviena iš mūsų buvome paruošusios: pirmiausia buvo duota istorinė - geografinė apžvalga, valstybinė santvarka, mokslo sistema ir ekonomija; trumpai paminėta būdinę lietuvių liaudies papročiai, menas ir dainos; nebuvo užmiršti ir didesnieji mūsų rašytojai, muzikai ir dailininkai. Supažindinti su jais arčiau buvo pagrota keleta Čiurlionio kūrinių, Čiurlionio ansamblio įdainuotų liaudies dainų ir parodyta svarbesnieji meno kūriniai. Tiek studentės, tiek profesoriai parodė didelio susidomėjimo.

Pasitaikė proga ir su tautiniais šokiais savo kolegijos drauges supažindinti. Viena muzikos koncerte buvome pakviestos pašokti keletą mūsų šokių. Pasirinkome "Kepurinę" ir "Blezingėlę".

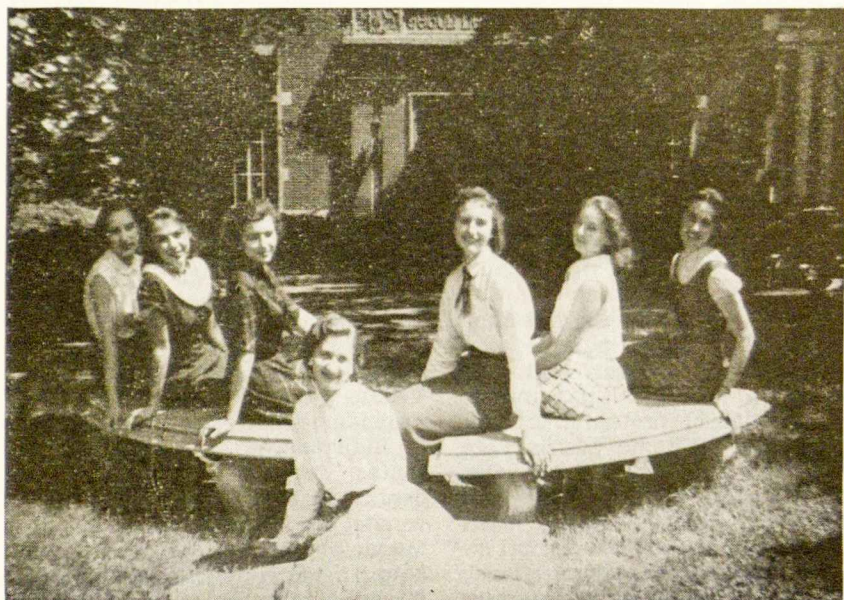
Ne vien tik kitus mokome — mo-

komės ir pačios. Draugovės susirinkimuose bandome nagrinėti Centro Valdybos nustatytą programą savo pačių referatais, arba pasikviesdamos ką nors į pagalbą. Vieną kartą, buvo pakviestas prelegentu kun. Michael Baca, kuris daug dirba Katalikų Akcijos vienuose. Su juo įdomiai diskutavome Akcijos reikšmę bei jos tikslų įgy-

vendinimą.

Mokslo metų galas ir vasaros atostogos atneša džiaugsmo, bet kartu ir liūdesio. Skirstosi draugai, nyksta veidai. Štai ir iš mūsų mažo būrio nebegrįš kitą rudenį dvi kolegės — Danutė Koklytė ir Galina Macelytė jau su diplomais rankose. Mums belieka tik pasveikinti.

Korespondentė

Lietuvaitės studentės Mt. St. Joseph kolegijoje

PAVASARINIS SĄSKRYDIS URBANOJE

Jau kelinti metai, kaip gegužės žiedams išsiskleigus, būriai studentų skrieja į Illinois universiteto miestą tradiciniam sąskrydžiui. Dalyvių veidai kasmet keičiasi.

Šiomet toks savaitgalis išpuolė gegužės mėn. 11-12 dienomis. Jau šeštadienio rytą praeiviui prie YMCA pastato į akis krito nekasdieniška mašinų kamšatis: čia visi rinkomės pirmam rankos paspaudimui bei piniginių palengvinimui. Registracijos sąrašė, pagal tradiciją, dominavo čikagiečiai. Buvo po vieną kitą ir iš neskaitlingų sąjungos šeimų, kaip St. Louis ir Springfieldo. Iš viso prisiregistravo per pusšimtį. Buvo ir urbaniškių, kuriems šiomet vadovauja S. Radvila. Ant jo pečių ir krito šio sąskrydžio suruošimas.

Po registracijos tose pačiose patalpose sąskrydžio dalyviai turėjo retą progą pamatyti V. Valaičio foto meno parodą.

Sąskrydis buvo atidarytas Lietuvos himnu.

Posėdžio pirmininku pakviestas J. Štuopis, Chicago draugovės pirmininkas, atvežęs didžiausią būrį merginų; sekretoriauti — E. Brazytė, irgi iš ten pat.

Pagrindiniu kalbėtoju buvo vietinis J. Šoliūnas. Nušvietęs dabartinę vietoje trepsėjimo situaciją lietuviškoje plotmėje (paskaitos pavadinimas: "Akligatvy atsidūrus"), jis pabėrė pluoštą drąsių minčių bei dėmesio vertybių pasiūlymų lietuviško akligatvio panaikinimui. Sekusiose diskusijose kaikas suabejojo iškeltų minčių praktiškumu, tačiau kartu buvo pasidžiaugta naujovišku problemos gvildinimu, išplaukiant iš sociologinio taško.

Šio posėdžio metu, vienam kolegai davus ateitininko pasižadėjimą, mūsų sąjunga padidėjo vienu nariu. Posėdis baigtas ateitininkų himnu.

Nors paskaitininko buvo aiškiai pabrėžta, kad pirma reikia gerai pavalgyti, o tik paskui galima filosofuoti, tačiau ši kartą išėjo priešingai. Filosofavom tuščiais pilvais, o užkandę tuoj ėmėm balsus daryti. Per vakarienę pradėję dainuoti, tesustojom tik namo parvažiuoti. Kažkas išsireiškė, kad tos dvi dienos buvusi neišreklamauta (turbūt ir neplanuota) dainų šventė. Kaip ten bebūtų, bet tikrai buvo išsidainuota. Dainavom vakare ir ryte; sėdėdami ir šokdami, alkanai ir pavalgę... Dainavom ant vandens ir žemėje, rūsyje ir balkone, sau ir amerikiečiams...

Šeštadienio vakare, kultūringų šokių pertraukos metu, išklausėm trumpą, bet nuotaikingą programėlę. Noreikaitė perskaitė feljetoną, Ukrainas — savo poezijos, o ponias Germanienė papletkavojo.

Sekmadienio popietį, jau po mišių ir bendrų pusryčių, pakartojom vakar išrepetuotas dainas. Paskutiniams lašams nuo debesų byrant, lipom iš mašinų Miškų Ežero parke. Bematant buvo išgautyti visi laiveliai ir "šarvuočiai". Susikūrė jūrų ateitininkai, nors tik trumpai valandėlei.

Vakarop visi rinkomės į koplyčią gegužinėms pamaldoms, kur prisiminėme lietuves motinas, pasklidusias po visus žemynus. Pamaldomis baigėme dvi apsiniaukusių dangum, bet giedria nuotaika ir skambančiom dainom išpintas sąskrydžio dienas.

R. Kr.

KOLEGIJŲ SUSIPAŽINIMO POPIETĖ CHICAGOJE

Chicago studentų at-kų draugovė balandžio 7 d. Don Varno salėje, surengė vyresniesiems moksleiviams popietę, kurioje juos supažindino su Chicago universitetais. Klausytojų susirinko nemažas skaičius.

Dangira Laukytė pirmoji kalbėjo į susirinkusius. Ji pabrėžė, kad ypatingas dėmesys turi būti kreipiamas į profesijos pasirinkimą. Yra įvairiausių profesijų, iš kurių tarpo mes turėtume pasirinkti tą, kuri mums labiausiai tinka. Nereikia rinktis profesijos dėl patogumo, lengvumo, ar kitokių materialinių sąlygų. Svarbiausia kreipti dėmesį į tokią, kuri mums geriausia tinka pagal gabumus ir interesus.

Reikia apsvarstyti ir pažiūrėti, ar pasirinkta profesija bus naudinga pačiam ir savo artimui. Svarbu kreipti dėmesį į motyvus, dėl kurių renkamės tą ar kitą profesiją. Ar tai darome dėl to, kad kiti draugai-ės tą dalyką studijuoja, ar iš tikrųjų esame pasiryžę ir pasiruošę siekiamai profesijai.

Po šios paskaitos sekė diskusijos. Vėliau vyko devynių lengviausiai prieinamų universitetų bei kolegijų individualūs apibūdinimai. Vytautas Dudėnas, medicinos studentas, kalbėjo apie Chicago Universitetą, Saulė Liulevičiūtė — Mundeline kolegiją (geriau žinoma, kaip "mergaičių karalystė"), Jurgis Štuopis — Illinois technologijos in-

stituta, Nijolė Lipčiūtė — St. Xavier kolegiją, Nijolė Narbutaitė — Mt. St. Joseph kolegiją, Ohio, Povilas Žumbakis — Loyolos universitetą, Alicija Žilevičiūtė — Illinois universitetą prie Navy Pier, ir Feliksas Palubinskas — Notre Dame ir De Paul universitetus.

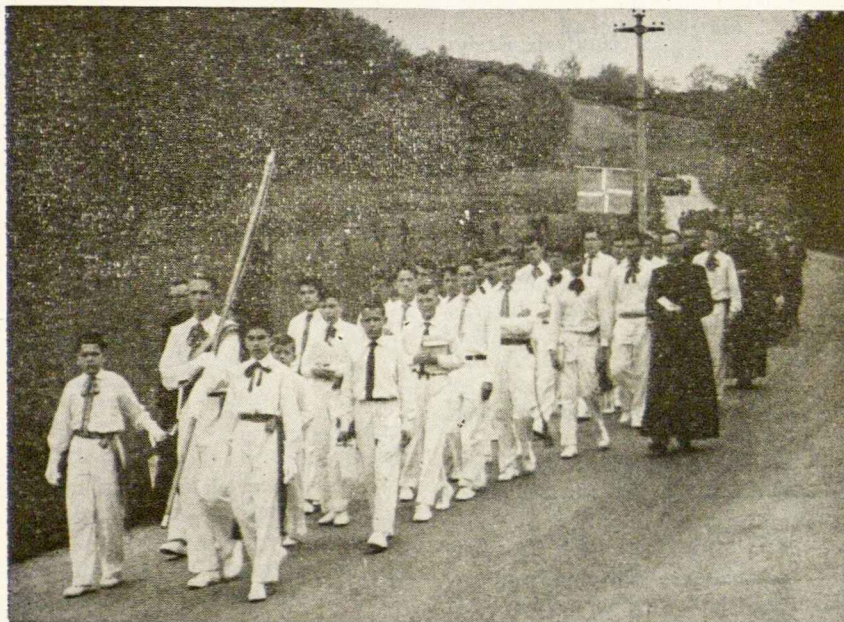
BOSTONAS

Bostono moksleivių ir studentų ateitininkų metinė šventė, įvykus gegužės 12 d., buvo atmintinas įvykis: skautai padėjo salę puošti, santariečiai plojo at-kams menininkams, bepartyviai kirtu prie bufeto ir visi su didžiausiu malonumu trepsėjo į taktą, šokių muzikai grojant. Bostono jaunimas priaugo iki bendradarbiavimo.

Rimtoji dalis praėjo, kaip rimtoji dalis turi praeiti. Publika nebruzdėjo, nesišnekučiavo, nekratė laikrodžių, nes sveikintojai ribojosi sveikinimais; tebuvo tik viena kalba. Rašytojas Paulius Jurkus papasakojo Motinos Dienos istoriją ir minėjimo įvedimo priežastį (šio šimtmečio pradžioje moterys pradėjusios konkuruoti su vyrais, apleidamos šeimos pareigas), žvilgterėjo į lietuves motinos gilų savo užduoties supratimą ir baigė, primindamas, kad atgimstančiai mūsų šaliai reikės daug karštų širdžių ir tvirtų rankų. Ar jų bus, priklausys nuo motinų. Po paskaitos visoms salėje esančioms motinoms jaunosios moksleivės at-kės prisegė po raudoną rožę.

Bostono ateitininkams šventė buvo tikrai didelė. Šešiolika naujų narių davė pasižadėjimą. Moksleiviai savo nuopelną susiraišė dešimt. Jaunieji moksl.: Ž. Mockutė, P. Strazdaitė, J. Biknevičius, K. Girnius; vyr. moksl.: I. Jarušauskaitė, J. Biknevičius, G. Kuodis, G. Liutkevičius, R. Liutkevičius, A. Mockus; studentų eilės padidėjo šešiais: R. Jaruškaitė, L. Keturakytė, D. Mockapetrytė, I. Nikolskytė, S. Leimonas, R. Pauliukonis. Pasižadėjimą priėmė kun. A. Kontautas, kuris šia proga, už įvairius nuopelnus Bostono ateitininkams, buvo pakeltas į Bostono at-kų dr. vės garbės narius. Garbės prezidiume buvo: prel. P. Juras, dr. J. Girnius, rašyt. Paulius Jurkus, p. J. Gražulienė, dr. V. Vygantas. Darbo prezidiumą sudarė: A. Vasaitytė, S. Leimonas, R. Žičkus ir I. Len-draitytė.

Meninėje programoje solistai Audronė Gaigalaitė ir Pranas Zaranaka padainavo po keturias liaudies dainas ir duetą, kuris užkariavo ir šalčiausias širdis. Dainininkams akompanavo pianistė Diana Papievytė ir pianistas - kom-

Saleziečių Gimnazijos mokiniai eise-
noje į Mondonio.

LIETUVOS VARDAS SVETIMTAUČIŲ TARPE

Š. m. balandžio 24 d. Castelnuovo, Italijoje, saleziečių gimnazijos moksleiviai buvo pakviesti dalyvauti Prancūzijos jaunimo atsilankyme į saleziečių šventąsias vietas. Apie 6 val. vakaro, pasipuošę tautiniais rūbais, patraukėme šv. Jono Bosko tėviškės link, kur turėjo būti prarastas linksnavakaris jaunučio šv. D. Savio garbei jo mirties 100 metų sukaktuvių proga.

Temstant į instituto kiemą suplaukė tikra jaunuolių minia. Vien prancūzų buvo apie 2000. Prie jų buvo prisidėję nemažai italų. Dėjomės ir mes. Girdėjosi kalbant itališkai, prancūziškai, lietuviškai. Mūsų šaliai, mokėdami įvairių kalbų, susišnekėjo su visais. Netrukus prasidėjo vakaro programa. Pirmiausiai pagiedojo pasaulinis prancūzų „Pueri cantores“ vaikų choras. Paskui pagrojo orkestras, ir per garsiakalbį pasigirdo lietuvių vardas, kurį daugumas tų jaunuolių girdėjo, galbūt, pirmą kartą. Pakviesti pasirodyti, truputį nedrąsiai susirinkome į didžiulę, atviram ore pastatytą, sceną. Stipri

pozitorius Darius Lapinskas. Aktorė Irena Nikolskytė išpūdingai paskaitė Nelės Mazalaitės novelę „Motina“. Pirmą kartą mūsų publikai pasirodanti balerina Dalila Mockapetrytė pašoko ištrauką iš baletu Cypelia. Programą pranešinėjo Elona Marijošiūtė.

Patrauklus bufetas, prie kurio paruošimo ypač pasidarbavo p. A. Erazdžionienė, susilaukė greito ir teigiamo įvertinimo. Šokiai praėjo nuotaikingai.

em

prožektorių šviesa, trykštanti ant baltų drabužių, mus pristatė žiūrovams. Akordeonui pritariant, padainavome keletą gražių lietuviškų sutartinų. Nors tie jaunuoliai dainos žodžių ir nesuprato, bet mūsų kalbos ir dainos grožis juos sužavėjo. Visi pradėjo šaukti — Vive la Lithuanie! Gi mums užbaigus, jie plojo ir šaukė — merci!

Sekė vaidinimėlis apie šv. D. Savio, kalbos, muzika ir dainos. Laimėjusių jaunimo futbolo komandų atstovai padovanojo šv. Domininkui taurę, įteikdami ją saleziečių Centro Provincijolui. Programa užsibaigė apie vidurnaktį. Gyvi buvo mūsų išpūdziai, taip kad daugelis net sapnavo apie tai. Prancūzai, sugrįžę namo, paskleidė po įvairiausias Prancūzijos šalis Lietuvos vardą, pasakodami draugams ir tėveliams apie tremtinius lietuvius ir melodingas jų dainas.

Išvažiavus prancūzams, gegužės 2 d., įvyko kitas didelis jaunimo suvažiavimas. Šį kartą suvažiavo į Castelnuovą šiaurės Italijos salezietiškių įstaigų jaunuoliai. Jų buvo 1600. Mes vėl turėjom progos susipažinti ir išgyti daug simpatijų. Mums ypatingai prielankus saleziečių Centro Inspektorius kun. Toigo pakvietė mūsų mokyklą vadovauti maldos kelionei iš Castelnuovo į Mondonio, šv. D. Savio tėviškę. Mielai priėmė garbingą pakvietimą, antradienio rytą, su ateitininkiška vėliava priešakyje, išžygiavome į miestelio aikštę. Čia jau buvo susirinkusios kelios mokyklos ir šiaip žmonių. Kai mes priėjom, jie mus pasveikino plojimu. Užėmėm mums paskirtą vietą

ir laukėm, suvažiuojant visų dešimties mokyklų. Visiems susirinkus, vienas žvalus ateitininkas itališkai paskaitė šaunią kalbą, kur priminė ir vargstančią mūsų tėvynę, prašydamas visus karštai melstis už jos išlaisvinimą.

Tuoju prasidėjo ir maldingoji kelionė į Mondonio. Mokykla po mokyklos skyrėsi iš aikštės ir tarp kalvučių vingiuojančiu keliu traukė link Mondonio. Žengėm lėtus žingsnius, kalbėdami maldas ir giedodami. Dažnai pravažiudavo automobilis su garsiakalbiu, ragindamas melstis už pavergtus kraštus, ypač už Lietuvą. Fotografų ir filmuotojų buvo pilna.

Atlikę trejetą kilometrų kelio, visi susispietėm prie šv. D. Savio namelio. Ten buvo atlaikytos pamaldos ir pasakytas gražus pamokslas.

Povilas Vaišvila

BROCKTONAS

Balandžio 28 įvyko Brocktono moksleivių ateitininkų Vyt. Endziulaičio vardo kuopos metinė šventė. Iškilmės prasidėjo mišiomis, kurių metu moksleiviai, pasipuošę savo naujomis uniformomis, bendrai priėmė šv. komuniją.

Po pietų parapijos salėje įvyko iškilmingas posėdis, kuriam pirmininkavo Eligijus Sužiedėlis, sekretoriavo Birutė Duobaitė. Buvo įnešta vėliava ir sugiedota giesmė „Marija, Marija“. Į ateitininkų eiles posėdžio metu įstojo G. Stasaitytė. Jos įžodį priėmė dvasios vadas prel. Pr. Strakauskas. Iš vyresniųjų penki moksleiviai peržengė į studentus. Ta proga būrelio globėja A. Sužiedėlienė įteikė dovanas — „Lietuvos“ albumus — B. Duobaitei, T. Petkelytei, N. Ramanauskaitėi, E. Sužiedėliui ir A. Miežiui. Abiturientų vardu kalbėjo B. Duobaitė. Globėja S. Kucinienė į vyresniųjų būrelį pereinančius papuošė gėlėmis. Po to kalbėjo kuopos dvasios vadas prel. Pr. Strakauskas. Jis trumpai paaiškino jaunojo ateitininko tikslą gyvenime ir sveikindamas naujuosius ir išeinančiuosius moksleivius, linkėjo sėkmės ir darbšties kūrybos.

Meninė dalis prasidėjo komedija „Pagal naujausią madą“. Vaidino vyresnieji moksleiviai ir sukėlė linksmo juoko. B. Duobaitės vadovaujama tautinių šokių grupė pašoko „Blezingėlę“. L. Baškauskas ir G. Senuta pagrojo akordeonu.

V.B.

Kreivios šypsenos

NEGALIU...

Tu juk graži.
Juodi ilgi plaukai ir
žalsvos akys.

Jos liūdnos, bet
Argi tu žinai,
Ką reiškia liūdesys?

Kūnelis tavo lieknas.
Gracingi ir išdidūs žingsniai.
Man patinki.

Užeit pakviesčiau, bet negaliu —
Mama sako, jog pas mus sklepe
Nėra pelių.

Jolė Nelė

LIETUVIŠKAS ŽODYNAS

(Nauja laida)

Studijavimo dienos — vienintelės atostogos gyvenime, kurias berniukas gauna tarp motinos ir žmonos.

Geras ateitininkas — studentas, kuris įsimyli tik dėl to, kad nori laikytis penkto principo.

Mąstymas — geriausia priežastis sėdėti nieko nedarant.

Vasara — karštas ir drėgnas metų laikas, kada, jeigu per ilgai sėdėsi, kėdė pakils, kai tu pakilsi.

Megztinis — rūbas kurį vaikas turi nešioti, kai jo motinai šalta.

Nelaimė — vienas iš blogiausių dalykų, kas žmogui gali atsitikti.

— Algi, tu tikrai žinai, kas yra veidrodys. Kai tu rytą nusiprausi ir nori žinoti, ar tavo veidas yra švarus, į ką tu tada žiūri?

— Į rankšluostį, pone mokytojai.

Vienas jaunutis nei iš šio, nei iš to sykį parsineša namo pusę pusdolerio. Mama klausia, iš kur gavęs. "Uždirbau — mušiau Jonuką su pagaliu per galvą, jis paprašė, kad sustočiau, sakė užmokės, tai palioviau".

Naujasis Kreivų šypsenų bendradarbis Porferijus Sigosas. ➤

PO PUTNAMO KURSŲ

Skambina telefonas.

— Alio!

— Birutė?

— Taip.

— Čia Porferijus.

— Kas?

— Porferijus. Porferijus Sigosas.

— Nepažįstu.

— Pažįsti. Atsimeni, antrą kursų dieną prie tavęs per pusryčius sėdėjau.

— Porferijau! Tai tu!? Ko nori?

— Turiu mažą prašymėlį. Ar galėtum už manęs ši sekmadienį tekėti?

— Tekėti? Ši sekmadienį?

— Taip.

— Negaliu.

— Kodėl?

— Tavęs beveik nepažįstu, o be to, neturiu vestuvinės suknelės.

— Gee, tikrai gaila.

— Labai atsiprašau, bet taip yra.

— Nu, ką padarysi? Sudiev, Birutė.

— Sudiev, Porferijau.

(Jeigu netikit, kad taip atsitiko,

— jūs nebuvote Bostone. **Birutė**).

KAS? ... AŠ BŪSIU RAŠYTOJAS?

Rašo rašytojas Malvyzas BALVONAS

(Pavyzdys su pamokymais — kaip rašyti noveles į "Ateitį")

LIETUS¹

Buvo šaltas žiemos vakaras, ir aš ėjau gatve per sniegą ir vandenį.² Aš buvau vienas.³ Jo sumanimi nebuvo.⁴ Aš atsimenu, kai kadaise vieną tokį pat vakarą aš su juo ėjau šia gatve. Tada lijo, ir jis paėmė man už rankos ir paspaudė, kad net vanduo iš šlapios pirštinės pradėjo varvėti.⁵ Jis neturėjo kaliošų, todėl aš jam atidaviau savo.⁶ Jis prižadėjo man juos grąžinti sekantį vakarą, kai vėl susitikime šioje pačioje gatvėje.⁷ Tačiau jis neatėjo. Turbūt, kas nors jam atsitiko.⁸ Bet aš šia gatve kiekvieną vakarą einu, nes žinau, kad jį sutiksiu. Jis sugriš pas mane, ir vėl eisim šia gatve ranka rankon, koja kojon, abu su savo kaliošais.⁹

1. Visada reikia turėti gerą, jautrų pavadinimą, pvz., "La vie est tristesse", "Dulkėtas saulėleidis", "Rozalija bučiuojasi su papūgom, nes neturi berniuko, "ar pan.

2. Viską daryk romantiškiau. Sakyk vanduo ir sniegas, ne šlapdriba.

3. Aišku.

4. Dar aiškiau. Jeigu jis būtų, — ji būtų su juo ir nerašytų šios novelės.

5. Reikia įpinti gaivališkų, gyvuliškų, nesuvaldomų jausmų.

6. Sukurk intrygą.

7. Sudaryk įtampą, kad kiekvienas skaitytojas susijaudinęs klaustų, "ar jis grąžins kaliošus, ar ne?"

8. Parodyk veikėjo charakterį, jo kilnumą, pasitikėjimą.

9. Jeigu galas nepravirkdina skaitytoją, mesk rašinį lauk, arba pasiųsk į "Aidus".

Rašo K. Merkis

JAUNIEJI PASIŽYMI BOSTONE

Bostono "Schoolboys" šachmatų varžybose dalyvavo 42 moksleiviai, jų tarpe 5 lietuviai. Saulius Vaičaitis, surinkęs 4-1, Gediminas Kuodis su 4-2 ir Edmundas Spirauskas su 3 taškais, buvo įkelti į antrančios grupės. Nepateko R. Venckus ir A. Manomaitis, turėję po 2 tš. Savose grupėse Kuodis, Spirauskas ir Vaičaitis laimėjo antrąsias vietas.

Rytų Apygardos lietuvių šachmatų p-bėse balandžio 13—14 d.d., So. Bostono lietuvių pil. klube, B. klaseje pirmą vietą laimėjo 12-metis Gediminas Kuodis, su 3-1 tš. 2. Saulius Vaičaitis, 17 m., su tiek pat taškų (sprendžiamose rungtynėse Kuodis įveikė Vaičaitį 2-0), 4-5 v. pasidalino Almantas Meižys, 18 m., Brockton, Mass. ir Edmundas Spirauskas, 17 m., iš Dorchesterio.

Žaiko turnyrą laimėjo 17-metis Gediminas Šveikauskas 5-0, o jo brolis Leopoldas, 17 m., su 3-2 taškais užėmė antrą vietą.

PUTNAMO METINĖ ŠVENTĖ

Putnamo studenčių ir moksleivių at-kių metinė šventė įvyko sekmdienį, gegužės mėnesio 5 dieną. Visus metus tyliai dirbusios savamately, šios šventės metu putnamietės norėjo pasidžiaugti savo darbo vaisiais su savo tėveliais, artimaisiais ir draugais.

10:30 val. visos at-kės rikiuotėje su vėliava nužygiavo į koplyčią, kur šventę pradėjo šv. mišiomis ir bendra komunijs. Mišių metu pamokslą sakė dvasios vadas kun. St. Yla.

Po pietų prasidėjo pati svarbiausioji šventės dalis, būtent iškilminga akademija, kurio metu dvi studentės davė ateitininkiskąją pasižadėjimą. Naujas at-kes Danutę Pareigytę ir Ritą Durickaitę sveikino ir ženklukus prisegė Federacijos Vadas prof. S. Sužiedėlis. Taip pat sveikinimo žodį tarė sesuo M. Augusta.

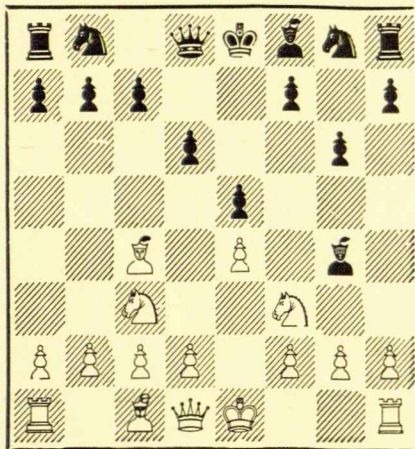
Antroje akademijos dalyje rašytojas Paulius Jurkus skaitė paskaitą "Ateitininkai lietuvių literatūroje". Savo vaizdžią kalbą prelegentas sudomino klausytojus ir susilaukė jų šilto pritrimo.

Po paskaitos visi svečiai suėjo į koplyčią gegužinėms pamaldoms, o po to prasidėjo meninė programa,

Klaida neša mirtį

Čia rasite vieną būdingą pavyzdį, kuriame partijos atidarymo netikslumai neša mirtį. Pirmoji partija buvo lošta šitaip: 1.e4 e5 2.Žf3 d6 3.Rc4 Rg4 4.Žc3 g6? Šioj padėty balti lošia 5.Ž:e4!! R:d1, seka 6.R:f7+ Ke7 7.Žd5 matas.

(padėtis po 4...g6?)

a b c d e f g h

kuri susidarė iš dviejų dalių. Pirmoje dalyje buvo suvaizdinti trys vaizdeliai iš Pauliaus Jurkaus premijuoto romano "Smilgačių akvarėlė". Su antra dalimi putnamietės paaugojo savo šventę Marijos garbei, išpildydamos gyvąjį pavelslį "Dorybių vainikas".

Šventė nesibaigė menine dalimi. Svečių laukė vaišės, linksma muzika, šokiai ir žaidimai. Taip pat visi turėjo progos aplankyti rankdarbių parodėlę, kurioje bendrabučio mergaitės išdėstė metų bėgyje padarytus darbelius.

T. J.

NAUJI ATEITIES GARBĖS PRENUMERATORIAI

Dr. Ag. Šidlauskaitė, Ottawa, Ont., Canada.

Kun. dr. J. Starkus, Bayonne, N. J.
Kun. J. Patašius, Great Falls, Mont.
Kun. B. Gauronskis, Ansonia, Conn.
Franciscan Fathers, Greene, Me.

Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

ATEITIES naudai parengimas

Visų vietovių ateitininkų vadovbės labai prašomos šiais metais surengti bent vieną parengimą, ir jo pilną paskirti ATEITIES naudai. Daugelis vietovių tai kasmet prak-

ATEITININKISKI ŽENKLIAI

Pakartotinai pranešame, kad jaunučio, moksleivių, studentų ir sendraugių ženklelių ir moksleivių ateitininkų juostelių išgijimo reikalu galima kreiptis šiuo adresu:

Vincas Matikūnas
6602 So. Fairfield
Chicago 29, Ill.

Gi uniforminių kepuraičių išgijimo reikalais visi ne Chicagoy gyvenantieji moksleiviai ateitininkai tesikreipia šiuo adresu:

Eugenijus Orentas
6515 So. Rockwell
Chicago 29, Ill.

Pastaba: Ženklelius ir kepuraites galima užsakyti bet kuriuo kiekiu ir bet kuriuo laiku. Tik reikia pranešti iš anksto, nes padarymas užtrunka nuo dviejų iki trijų savaičių. Juostelių turime atsargoje ir užsakymus galime tuoj pat išpildyti.

ASS CENTRO VALDYBA

Ateitininkų Sendraugių Centro Valdyba pasiskirstė pareigomis:

Kazys Kleiva — pirm. ir tarporganizaciniai reikalai, 6533 So. Richmond St., Chicago 29, Illinois

Kun. Dr. Vyt. Lagdanavičius — vicepirm. ir informacija, 4545 W. 63rd St., Chicago 29, Illinois.

Pranas Povilaitis — sek. ir naujųjų sendr. įjungimas 5750 S. Trumbull Ave., Chicago 29, Illinois.

Danutė Augienė — išd. ir ateitininkų reikalai, 8553 So. Winchester Ave., Chicago, Illinois.

Dr. jur. Vladas Šmaitis — organizaciniai reikalai ir skyrių organizav., 4241 S. Maplewood Ave., Chicago 32, Ill.

Revizijos komisijos sąstatą sudaro: prof. dr. Pr. Jucaitis, dr. P. Kisieličius ir kun. P. Patlaba.

Visą susirašinėjimą prašome vvkdyti Centro Vald-bos pirmininko vardu, aukščiau nurodytu adresu.

Malonūs Skaitytojai

Nedelskite atsilyginti prenumeratorių už šiuos 1957 metus. Dar kartą kreipiamės ir į tuos, kurie yra dar mums skolingi už 1953 m. Prašome atsiskaityti.

Administracija

VYTAUTO AUGUSTINO

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS

LIETUVA

YRA GERIAUSIA DOVANA ĮVAIRIOMS PROGOMS

Albumo vaizdai kalba apie Lietuvą visiems suprantama kalba, todėl jis tinka visiems, nežiūrint, kas kokia kalba bekalbėtų.

Albumas LIETUVA yra gražiausia dovana vardinių ir gimtadienių progomis.

Kiekvienam verta šį gražų leidinį pačiam įsigyti ir kitam dovanoti.

Užsakymus siųsti:

ATEITIS,
916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

Kaina 6 dol.

ATEITININKE,
ar turi savo bibliotekoje

PROF. STASIO ŠALKAUSKIO

ATEITININKŲ IDEOLOGIJA

ALFOS SUŠINSKO

JAUNYSTĖS MARŠĄ

ŠIUOS LEIDINIUS GALIMA UŽSISAKYTI ATEITIES ADMINISTRACIJOJE, PRIŠIUNČIANT \$3.00 UŽ ATEITININKŲ IDEOLOGIJĄ IR \$2.00 UŽ JAUN. MARŠĄ

Platintojams duodama 25% komiso

ATEITIS, 1957 M. NR. 6

90.725. 118